

4^η Ενδιάμεση Έκθεση:

**Συγκριτική μελέτη για την έμμεση φορολογία στην
Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ειδική περίπτωση των μειωμέ-
νων συντελεστών Φ.Π.Α. στις νησιωτικές περιοχές**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ.....	4
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
1 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ Φ.Π.Α.	6
1.1 Το Έλλειμμα Φ.Π.Α- VAT GAP ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	7
1.2 ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ Φ.Π.Α- VAT GAP: ΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ.	10
1.3 Το «ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ» Έλλειμμα Φ.Π.Α ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - VAT ACTIONABLE POLICY GAP ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	12
1.4 ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ Φ.Π.Α ΑΠΟ ΤΗ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ.....	16
1.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	18
2 ΙΣΧΥΟΝΤΕΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ Φ.Π.Α ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ - ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΕ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗ 1.1.2015)	19
2.1 ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΜΗΔΕΝΙΚΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ Φ.Π.Α ΣΤΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΟΠΩΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΣΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΕ (Άρθρο VIII, Κεφάλαιο 4 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2006/112/EC).....	32
2.2 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Φ.Π.Α ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	34
3 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ	37

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ Φ.Π.Α, VTTL, ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ VTTL ΚΑΙ VAT GAP, 2009-2013 (€ ΕΚΑΤ.)	7
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ VAT GAP, 2012-2013 (€ ΕΚ., ESA-95)	9
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΈΛΛΕΙΜΜΑ Φ.Π.Α- VAT GAP, ΈΛΛΕΙΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Φ.Π.Α- POLICY GAP, ΈΛΛΕΙΜΜΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ Φ.Π.Α- RATE GAP, ΈΛΛΕΙΜΜΑ ΕΞΑΙΡΕΣΕΩΝ Φ.Π.Α –EXCEPTION GAP, «ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ» ΈΛΛΕΙΜΜΑ ΕΞΑΙΡΕΣΕΩΝ Φ.Π.Α – “ACTIONABLE” EXCEPTION GAP, «ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ» ΈΛΛΕΙΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Φ.Π.Α- “ACTIONABLE” POLICY GAP (2013) (ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ)	15
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ Φ.Π.Α ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΕΤΟΥΣ 2013 (ΣΕ ΔΙΣ. €).....	16
ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΈΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟ Φ.Π.Α ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΕΤΩΝ 2010 ΕΩΣ 2013 (ΣΕ ΔΙΣ. €).....	16
ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΥΞΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΛΟΓΩ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ Φ.Π.Α. ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΣΕ ΔΙΣ. €) ΓΙΑ ΤΟ 2013	16
ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ Φ.Π.Α ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΕ	19
ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΜΕΙΩΜΕΝΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΦΠΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ – ΜΕΛΗ (ΑΓΑΘΑ –ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ).....	20
ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΦΠΑ ΕΦΑΡΜΟΣΙΜΟΙ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΡΑΤΩΝ – ΜΕΛΩΝ	25

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: ΈΛΛΕΙΜΜΑ Φ.Π.Α- VAT GAP ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	9
--	---

Στόχοι και Επιστημονική Επιτροπή του Γραφείου

Το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή (Γ.Π.Κ.) ιδρύθηκε σύμφωνα με το άρθρο 36Α (όπως ισχύει) του Κανονισμού της Βουλής (ΦΕΚ 139/Α'/10.08.2010) και το ν. 3871 (ΦΕΚ 141/Α'/17-8-2010). Αποτελεί ανεξάρτητη οργανική μονάδα της Βουλής και λειτουργεί σύμφωνα με τον Ειδικό Κανονισμό για την Εσωτερική Λειτουργία και Οργάνωσή του (ΦΕΚ 309/Β'/12-2-2014).

Έργο του Γ.Π.Κ. είναι η παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού του κράτους, η στήριξη του έργου δύο Επιτροπών της Βουλής (της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής του Απολογισμού και του Γενικού Ισολογισμού του Κράτους και Ελέγχου της Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του Κράτους, καθώς και της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων) και η σύνταξη και υποβολή, προς τις ανωτέρω Επιτροπές, τακτικών τριμηνιαίων και ετήσιων εκθέσεων, που αφορούν στην τήρηση των δημοσιονομικών στόχων, οι οποίοι τίθενται στα Μεσοπρόθεσμα Δημοσιονομικά Πλαίσια Στρατηγικής.

Οι αναλύσεις του Γ.Π.Κ. επικεντρώνονται στα κυριότερα ζητήματα της ελληνικής οικονομίας και γίνονται υιοθετώντας τη συγκριτική ανάλυση. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάδειξη και συζήτηση προβλημάτων από τη σκοπιά της σύγχρονης ακαδημαϊκής έρευνας.

Συντονιστής του Γ.Π.Κ. είναι ο κ. Παναγιώτης Λιαργκόβας, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ο οποίος είναι επικεφαλής της Επιστημονικής Επιτροπής που απαρτίζεται από τα εξής μέλη:

- Πάνος Καζάκος, Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών
- Σπύρος Λαπατσιώρας, Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης
- Ναπολέοντας Μαραβέγιας, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών
- Μιχάλης Ρηγίνος, Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Πρόλογος

Η παρούσα έκθεση εστιάζει στην έμμεση φορολογία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα στην περίπτωση του Φ.Π.Α. σε νησιωτικές περιοχές. Συντάχθηκε μετά από αίτημα που υποβλήθηκε από τον τότε Πρόεδρο της Επιτροπής «Απολογισμού και Γενικού Ισολογισμού του Κράτους και Ελέγχου της Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του Κράτους» κ. Δημήτριο Γάκη, στις 17 Ιουνίου 2015. Η εκπόνηση της έκθεσης πραγματοποιήθηκε από τα στελέχη του Γραφείου Μιχάλη Σταύρακα, Αλέξανδρο Λύρα και Κωνσταντίνο Παγώνη.

Η κατάργηση του ειδικού καθεστώτος χαμηλού συντελεστή ΦΠΑ των νησιών του Αιγαίου υπήρξε ένα από τα βασικότερα μέτρα του τρίτου Μνημονίου στην κατεύθυνση της αύξησης των φορολογικών εσόδων. Το θέμα δεν είναι καινούργιο. Έρευνα που είχε γίνει από το Ινστιτούτο Οικονομικών και Φορολογικών Μελετών τον Ιανουάριο του 2013, είχε υπολογίσει ότι η αύξηση των εσόδων λόγω της κατάργησης των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ σε όλα τα νησιά του Αιγαίου θα πρόσθετε περίπου €69 εκατ. ή 0,5% των συνολικών τότε προβλεπόμενων εσόδων του 2013, με την υπόθεση βέβαια ότι δεν αλλάζει η καταναλωτική συμπεριφορά των νοικοκυριών και επιχειρήσεων και δεν αυξάνεται η παραβατική συμπεριφορά λόγω των υψηλότερων συντελεστών, θέματα που ρεαλιστικά θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Μια παλαιότερη έκθεση των τεχνικών κλιμακίων του ΔΝΤ για το πρώτο Μνημόνιο είχε εκτιμήσει ότι για το 2010 το δημοσιονομικό όφελος λόγω κατάργησης του καθεστώτος ΦΠΑ στα νησιά του Αιγαίου θα ήταν της τάξης των €130 εκατ. Παράλληλα, το Υπουργείο Οικονομικών είχε υπολογίσει το όφελος σε €250 εκατ. Κάνοντας μια απλή αναγωγή με βάση το σκεπτικό ότι το ΑΕΠ της χώρας μας από τα €226,03 δισ., που ήταν το 2010, αναμένεται να πέσει στα €175,66 δισ. το 2015 (με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ και του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2016), δηλαδή μια μείωση περίπου κατά 23,5%, το εκτιμώμενο ανώτατο όριο πρόσθετων εσόδων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα €160 εκατ. **Κατά το ΓΠΚΒ το όφελος από μια τέτοια ενέργεια σε σχέση με την αναστάτωση που δημιουργεί η εφαρμογή του, είναι πολύ μικρό.** Άλλωστε, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ειδικά καθεστώτα ΦΠΑ σε συγκεκριμένες περιοχές ή σε συγκεκριμένα αγαθά έχουν και άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Δανία, η Γερμανία, η Ισπανία η Γαλλία, η Ιταλία, η Κύπρος, η Αυστρία, η Πορτογαλία, η Φινλανδία, η Σουηδία, η Ιρλανδία, το Βέλγιο και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Με την παρούσα έκθεση, ελπίζουμε ότι θα συνεισφέρουμε καλύτερα στις εργασίες της αρμόδιας Επιτροπής της Βουλής, στην ενημέρωση του Κοινοβουλίου και των πολιτών της χώρας γενικότερα.

Ο Συντονιστής του Γραφείου

Καθηγητής Παναγιώτης Λιαργκόβας

1 Προτεραιότητα στην Καταπολέμηση της Φοροδιαφυγής και όχι στην αύξηση των μειωμένων συντελεστών Φ.Π.Α.

Στο κεφάλαιο αυτό, βασιζόμενοι σε πρόσφατες εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹, αναδεικνύουμε τη χαμηλή συμβολή που έχουν η ύπαρξη των μειωμένων και των ειδικά μειωμένων συντελεστών (κατά 30% σε ορισμένα νησιά του Αιγαίου) Φ.Π.Α² καθώς και οι όποιες εξαιρέσεις αγαθών και υπηρεσιών από τους ισχύοντες συντελεστές στη μη αύξηση των εσόδων Φ.Π.Α προς ένα «βέλτιστο επίπεδο εσόδων»³. Επιπρόσθετα, υποστηρίζουμε ότι η καλύτερη υλοποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας αναφορικά με τους συντελεστές Φ.Π.Α μέσω της καταπολέμησης της παραοικονομίας, της φοροαποφυγής, τη φοροδιαφυγής καθώς και μέσω της αποτελεσματικότερης λειτουργίας του φοροεισπρακτικού μηχανισμού (καταπολέμηση διαφθοράς, κλπ.), αποτελεί τη λύση στο πρόβλημα των μειωμένων εσόδων από την επιβολή Φ.Π.Α και συνεπώς των μειωμένων εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Τα αποτελέσματα δεν πρέπει βέβαια να ερμηνευθούν σαν ένδειξη ότι οι όποιες προσπάθειες για αύξηση των εσόδων από την επιβολή Φ.Π.Α (ο οποίος είναι ο λιγότερο στρεβλωτικός φόρος⁴ ως προς τα κίνητρα των οικονομικών παραγόντων για κατανάλωση, επένδυση κλπ. σε σχέση με τους άμεσους φόρους) είναι τελείως αναποτελεσματικές, όταν τείνουν προς την κατεύθυνση εξορθολογισμού των μειωμένων και ειδικά μειωμένων φορολογικών συντελεστών (π.χ. επιβολή υψηλότερων συντελεστών σε πολύ τουριστικά νησιά του Αιγαίου όπως η Σαντορίνη και η Μύκονος) ή και επανεξέτασης των όποιων εξαιρέσεων αγαθών και υπηρεσιών από Φ.Π.Α. Ωστόσο, έχοντας υπόψιν τη διατήρηση μιας γενικότερης οικονομικής ισορροπίας, η απόλυτη πολιτική και οικονομική προτεραιότητα τόσο για την Ελλάδα όσο και για τις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει αδιαμφισβήτητα να δοθεί στη κατεύθυνση της βελτίωσης του φοροεισπρακτικού μηχανισμού και της αντιμετώπισης της παραοικονομίας στο πλαίσιο του ισχύοντος φορολογικού καθεστώτος.

Προς τη δικαιολόγηση των ανωτέρω, σε ότι ακολουθεί θα αναφερθούμε σε δύο έννοιες οι οποίες χρησιμοποιούνται ευρύτατα στη διεθνή βιβλιογραφία.

- Στο Έλλειμμα Φ.Π.Α -VAT Gap

¹ http://ec.europa.eu/taxation_customs/common/publications/studies/index_en.htm. Βλ. επίσης «Βιβλιογραφία-Πηγές» της παρούσας μελέτης.

² Ο κανονικός συντελεστής είναι 23% και οι μειωμένοι 13% και 6%. Για τα νησιά των νομών Δωδεκανήσου, Σάμου, Χίου, Λέσβου, Κυκλάδων και για τα νησιά του Αιγαίου, Βόρειες Σποράδες, Σκύρο, Θάσο και Σαμοθράκη οι αντίστοιχοι συντελεστές Φ.Π.Α που ισχύουν είναι μειωμένοι κατά 30%, δηλ. ο κανονικός συντελεστής είναι 16% και οι μειωμένοι 9% και 4%.

³ Στη θεωρητική περίπτωση κατά την οποία θα καταργούνταν οι μειωμένοι φορολογικοί συντελεστές και ίσχυε ο κανονικός συντελεστής 23% για όλες τις περιπτώσεις, χωρίς εξαιρέσεις, ακόμα και για τα νησιά του Αιγαίου. Στη περίπτωση αυτή βέβαια η καθολική εφαρμογή του κανονικού συντελεστή Φ.Π.Α 23% είναι σίγουρο ότι θα είχε ως αποτέλεσμα αλλαγές στη καταναλωτική συμπεριφορά νοικοκυριών και επιχειρήσεων που θέτουν εν αμφιβόλω το κατά πόσο τα φορολογικά έσοδα θα έτειναν μέσω αυτού του τρόπου σε ένα δυνητικά υψηλό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τη θεωρία της καμπύλης Laffer η οποία, εν συντομία, αναδεικνύει ότι η υπέρμετρη αύξηση των φορολογικών συντελεστών στη πραγματικότητα θα επιφέρει μείωση των φορολογικών εσόδων. Ωστόσο, στις περισσότερες αναλύσεις, για τεχνικούς λόγους, γίνεται η μάλλον γενναία υπόθεση της μη αλλαγής της καταναλωτικής συμπεριφοράς των οικονομικών παραγόντων σε ενδεχόμενη καθολική εφαρμογή του 23%. Στην περίπτωση αυτή η ανάλυση καθίσταται στατική, εναλλακτικά πρόκειται για μια ανάληψη μερικής ισορροπίας.

⁴ Εν συντομία, οι φόροι προκαλούν στρεβλώσεις επειδή οι οικονομικές αποφάσεις των ατόμων επηρεάζονται και από τη φορολογία και όχι μόνο από το πραγματικό οικονομικό κόστος και όφελος. Η ιδιαίτερα στρεβλωτική επίδραση των φορολογικών συντελεστών στην Ελλάδα συνδέεται ενδογενώς με άλλους παράγοντες διαρθρωτικού χαρακτήρα όπως οι συνεχείς μεταβολές του φορολογικού συστήματος και η πολυπλοκότητά του. Ενδεικτικά, η Ελλάδα την περίοδο 2000-2011 άλλαξε 11 φορές τους συντελεστές Φ.Π.Α κατέχοντας τη πρώτη θέση σε συχνότητα αλλαγών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

- Στο «Ρεαλιστικό» Έλλειμμα Πολιτικής Φ.Π.Α - VAT Actionable Policy Gap

1.1 Το Έλλειμμα Φ.Π.Α- VAT Gap στην Ελλάδα

Το Έλλειμμα Φ.Π.Α- VAT Gap είναι ένας δείκτης της αποτελεσματικής εφαρμογής του νομοθετικά ισχύοντος καθεστώτος Φ.Π.Α (για παράδειγμα οι από 17.7.2015 ισχύοντες συντελεστές Φ.Π.Α στην Ελλάδα είναι 23%, 13% και 6% και σε ορισμένα νησιά του Αιγαίου αυτοί ήταν ειδικά μειωμένοι, μέχρι και το Σεπτέμβριο 2015, κατά 30%) καθώς παρέχει μια εκτίμηση της απώλειας φορολογικών εσόδων Φ.Π.Α, λόγω της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής, οποιασδήποτε άλλης φορολογικής απάτης σε σχέση με το Φ.Π.Α., καθώς και της αναποτελεσματικότητας των φοροεισπρακτικών και φοροελεγκτικών μηχανισμών (διαφθορά ή ατελής διάρθρωση και οργάνωση των κρατικών υπηρεσιών).

Το Έλλειμμα Φ.Π.Α- VAT Gap ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των πραγματοποιηθέντων με το ισχύον φορολογικό καθεστώς εσόδων Φ.Π.Α και της θεωρητικής συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης του νομοθετικά ισχύοντος Φ.Π.Α ή Vat Total Tax Liability (VTTL) δηλαδή των θεωρητικών-δυνητικών μέγιστων εσόδων Φ.Π.Α με τους ισχύοντες συντελεστές (κανονικό μειωμένους και ειδικά μειωμένους στα νησιά του Αιγαίου), εάν δεν υφίστατο φοροαποφυγή, φοροδιαφυγή κ.λπ. ή/και αναποτελεσματικότητα του φοροεισπρακτικού μηχανισμού.

Ο πίνακας 1 παρουσιάζει τη διαχρονική εξέλιξη του Ελλείματος Φ.Π.Α- VAT Gap για την Ελλάδα τη περίοδο 2009- 2013.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Συνολικά έσοδα Φ.Π.Α, VTTL, σύνθεση του VTTL και Vat Gap, 2009-2013 (€ εκατ.)

ΕΛΛΑΔΑ -ESA 95	2009	2010	2011	2012	2013
A. VTTL*(A.1+ A.2+ A.3+ A.4)	22.453	22.885	24.181	20.595	19.090
A.1. Θεωρητικά- δυνητικά έσοδα Φ.Π.Α από τη κατανάλωση των νοικοκυριών.	14.763	16.033	18.031	15.607	14.571
A.2. Μη εισπρακτέα θεωρητικά έσοδα Φ.Π.Α από την ενδιάμεση κατανάλωση, τη Γενική Κυβέρνηση και των μη κερδοσκοπικών οργανισμών που παρέχουν υπηρεσίες στα νοικοκυριά (NPISH).	2.570	2.379	2.113	1.868	1.761
A.3. Μη εισπρακτέα θεωρητικά έσοδα Φ.Π.Α από τις επενδύσεις εξαιρουμένων βιομηχανιών.	4.745	4.058	3.494	2.717	2.358
A.4. Καθαρές Προσαρμογές.	376	416	543	403	400
B. Πραγματικά - Εισπραχθέντα Έσοδα Φ.Π.Α (Eurostat).	14.876	15.958	15.021	13.712	12.593
Γ. Έλλειμμα Φ.Π.Α -VAT Gap (A-B).	7.577	6.927	9.160	6.883	6.497
Γ.1. Έλλειμμα Φ.Π.Α ως ποσοστό του VTTL*(=Γ/A).	33,7%	30,3%	37,9%	33,4%	34,0%
Γ.2 Έλλειμμα Φ.Π.Α ως ποσοστό του ΑΕΠ.	3,3%	2,83%	4,39%	3,56%	3,57%
ΑΕΠ	231.081	222.151	208.532	193.347	182.054
* Θεωρητικά- δυνητικά μέγιστα, έσοδα Φ.Π.Α (Vat Total Tax Liability or VTTL) Πηγή: European Commission, TAXUD					

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 1, το Έλλειμμα Φ.Π.Α- VAT Gap ως ποσοστό του VTTL στην Ελλάδα αυξήθηκε ελαφρώς κατά τη διάρκεια του 2013 (34,0% ή € 6.497 εκατ.). Σε ένα μακροοικονομικό περιβάλλον έντονης ύφεσης με σημαντική μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης, το VTTL μειώθηκε λίγο περισσότερο από επτά ποσοστιαίες μονάδες, αλλά τα εισπραχθέντα έσοδα Φ.Π.Α μειώθηκαν ακόμα περισσότερο, περισσότερο από οκτώ ποσοστιαίες μονάδες, οδηγώντας τελικά σε αύξηση του Ελλείμματος Φ.Π.Α- Vat Gap στο 34% του VTTL. Η Ελλάδα κατά τη διάρκεια του 2013 δεν μετέβαλλε το τότε ισχύον καθεστώς Φ.Π.Α.

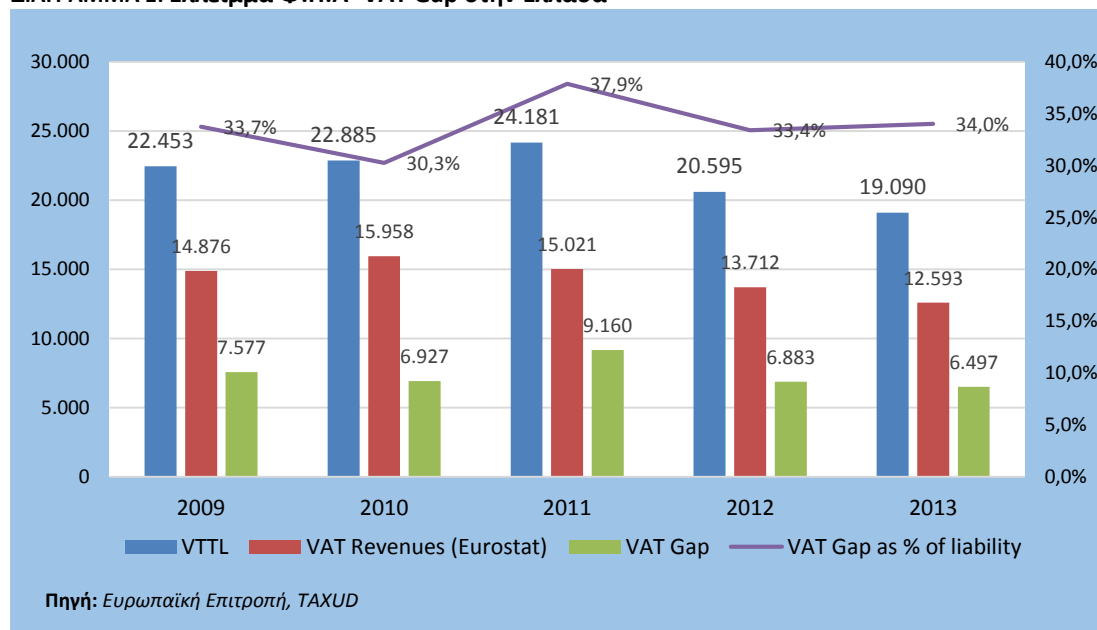
Η Ελλάδα διαχρονικά είναι ανάμεσα στις χώρες με το μεγαλύτερο Έλλειμμα Φ.Π.Α – Vat Gap το οποίο για τη περίοδο 2000-2011 ανήλθε κατά μέσο όρο στο 30% του VTTL. Στην Ελλάδα το Έλλειμμα Φ.Π.Α – Vat Gap ως ποσοστό του θεωρητικού δυνητικού VTTL εμφάνισε διαχρονικά έντονη ανοδική τάση, ειδικότερα μετά το 2003 (από 22% του VTTL το 2001 μέχρι το 38% του VTTL το 2011).

Αυτό συνεπάγεται ότι, αν εστιάσουμε για παράδειγμα στο 2011, η μέγιστη απώλεια εσόδων για την Ελλάδα από την ανεπαρκή εφαρμογή του τότε ισχύοντος Φ.Π.Α λόγω της μη εξάλειψης της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής και της μη δημιουργίας ενός βέλτιστου φοροεισπρακτικού μηχανισμού ανήλθε στα € 9,2 δισ., ενώ το 2013 στα € 6,5 δισ. Η εξάλειψη της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής και της παραοικονομίας μόνο στη περιφέρεια της Αττικής στην οποία παράγεται περίπου το 45% του ΑΕΠ της Ελλάδας θα μπορούσε να αποφέρει το 2013 περίπου επιπλέον € 3 δισ. στον Κρατικό Προϋπολογισμό (περίπου τα μισά από τα € 6,5 δισ.). Η μείωση μόνο και όχι η εξάλειψη της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής και της παραοικονομίας, στη περιφέρεια Αττικής θα μπορούσε να αποφέρει το 2013, τουλάχιστον € 1 δισ. παραπάνω έσοδα Φ.Π.Α στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Η αύξηση του Ελλείμματος Φ.Π.Α – VAT Gap μετά το 2008 οφείλεται στην κατάρρευση των φορολογικών εσόδων λόγω της πρωτοφανούς ύφεσης στην οποία εισήλθε η Ελληνική οικονομία μετά από μια περίοδο (2000-2007) σημαντικής άνθησης στην οποία όμως το Έλλειμμα Φ.Π.Α-VAT Gap εξακολουθούσε να είναι συγκριτικά με άλλες χώρες πολύ υψηλό.

Καθώς το πολύ υψηλό Έλλειμμα Φ.Π.Α- VAT Gap στην Ελλάδα (συγκριτικά με άλλες χώρες βλ. Πίνακα 2 για το 2012 και 2013) παρατηρήθηκε διαχρονικά τόσο σε περιόδους ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας (2000-2007) όσο και σε περιόδους ύφεσης (2008-2013) είναι φανερό ότι η ανεπάρκεια των εσόδων Φ.Π.Α οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στη μη καταπολέμηση της παραοικονομίας, της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής, καθώς και στη μη δημιουργία ενός αποτελεσματικού φοροεισπρακτικού μηχανισμού.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Έλλειμμα Φ.Π.Α- VAT Gap στην Ελλάδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Εκτιμήσεις VAT Gap, 2012-2013 (€ εκ., ESA-95)

ΧΩΡΑ	2012				2013			
	ΕΣΟΔΑ	VTTL	VAT Gap	VAT Gap %	ΈΣΟΔΑ	VTTL	VAT Gap	VAT Gap %
Αυστρία	24.563	27.629	3.066	11,1	24.953	28.170	3.217	11,4
Βέλγιο	26.896	30.272	3.376	11,2	27.226	30.412	3.186	10,5
Βουλγαρία	3.828	4.697	869	18,5	3.775	4.560	785	17,2
Τσεχία	11.377	14.883	3.506	23,6	11.694	15.070	3.376	22,4
Δανία	24.296	26.563	2.267	8,5	24.360	26.850	2.490	9,3
Εσθονία	1.508	1.740	232	13,3	1.558	1.873	315	16,8
Φινλανδία	17.987	18.524	537	2,9	18.848	19.660	812	4,1
Γαλλία	142.526	157.360	14.834	9,4	144.414	158.510	14.096	8,9
Γερμανία	194.034	216.984	22.950	10,6	197.005	221.878	24.873	11,2
Ελλάδα	13.712	20.595	6.883	33,4	12.593	19.090	6.497	34,0
Ουγγαρία	9.084	11.963	2.879	24,1	9.073	12.003	2.930	24,4
Ιρλανδία	10.219	11.508	1.289	11,2	10.371	11.596	1.225	10,6
Ιταλία	96.170	141.332	45.162	32,0	93.921	141.437	47.516	33,6
Λετονία	1.583	2.391	808	33,8	1.693	2.414	721	29,9
Λιθουανία	2.521	3.971	1.450	36,5	2.611	4.192	1.581	37,7
Λουξεμβούργο	3.093	3.269	176	5,4	3.485	3.672	187	5,1
Μάλτα	536	777	241	31,0	586	796	210	26,4
Ολλανδία	41.699	43.598	1.899	4,4	42.424	44.276	1.852	4,2
Πολωνία	27.783	37.175	9.392	25,3	27.780	37.911	10.131	26,7
Πορτογαλία	13.995	15.330	1.335	8,7	13.710	15.068	1.358	9,0
Ρουμανία	11.212	19.634	8.422	42,9	11.913	20.209	8.296	41,1
Σλοβακία	4.328	7.054	2.726	38,6	4.696	7.209	2.513	34,9
Σλοβενία	2.889	3.180	291	9,2	3.045	3.232	187	5,8
Ισπανία	56.652	68.262	11.610	17,0	61.350	73.444	12.094	16,5
Σουηδία	37.834	39.762	1.928	4,8	39.091	40.867	1.776	4,3

Ην. Βασίλειο	142.943	159.695	16.752	10,5	141.668	157.099	15.431	9,8
Σύνολο EU-26	923.268	1.088.148	164.880	15,2	933.843	1.101.498	167.655	15,2
Διάμεσος				12,3				13,9
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, TAXUD, Eurostat (revenues)								

1.2 Μέτρα προς τη κατεύθυνση της μείωσης του Ελλείμματος Φ.Π.Α- VAT Gap: Τα Ηλεκτρονικά Μέσα Πληρωμής.

Η φοροδιαφυγή αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα και πιο επίμονα προβλήματα της χώρας διαχρονικά. Από κοινωνιολογική άποψη, συνδέεται άμεσα με την άρνηση του παραβάτη να συμμετάσχει στα κοινά βάρη, αποφεύγοντας να καταβάλλει το αντίτιμο που του αναλογεί, υπό τη μορφή φόρων για αγαθά που παρέχονται δημόσια, όπως η Παιδεία, η Υγεία, η Αστυνομία, η Εθνική Άμυνα κτλ. Από οικονομική άποψη, προκαλεί υστέρηση εσόδων και γενικότερα προβλήματα στην εθνική οικονομία. Η καταπολέμησή της βρίσκεται, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, σε όλες τις προεκλογικές ατζέντες και υποσχέσεις. Τα πενιχρά όμως αποτελέσματα στην προσπάθεια βελτίωσης γενικότερα του φοροεισπρακτικού μηχανισμού δεν επέφεραν βελτίωση των δημοσίων οικονομικών της χώρας ανάλογη με την αύξηση της επιβάρυνσης των πολιτών και των επιχειρήσεων.

Η διεθνής εμπειρία και η σχετική βιβλιογραφία δείχνει ότι ένα αξιόπιστο μέτρο προς την κατεύθυνση της μείωσης της φοροδιαφυγής είναι η διευρυμένη χρήση Ηλεκτρονικών Μέσων Πληρωμής (πιστωτικές κάρτες, χρεωστικές κάρτες, ηλεκτρονική τραπεζική κ.ά). Στην περίπτωση αυτή, οι συναλλαγές καταγράφονται στα πληροφορικά συστήματα των τραπεζών, διευκολύνοντας το φορολογικό έλεγχο των συναλλαγών και των εισοδημάτων. Με τον τρόπο αυτόν, μειώνονται δραστικά τα περιθώρια για απόκρυψη φορολογητέας ύλης, δηλαδή φοροδιαφυγή στο φόρο εισοδήματος, αλλά και απάτη στο ΦΠΑ. Υπάρχουν όμως και άλλες παράπλευρες θετικές επιδράσεις, όπως η μείωση του κινήτρου για ληστείες, η διευκόλυνση των συναλλαγών, η μείωση του κόστους των υπηρεσιών διαμεσολάβησης, η ανάπτυξη νέων υπηρεσιών, η βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος εμπορικών συναλλαγών, η ενίσχυση του ανταγωνισμού σε αγορές προϊόντων και υπηρεσιών και εν τέλει η αύξηση της κατανάλωσης και της οικονομικής δραστηριότητας. Τα Ηλεκτρονικά Μέσα Πληρωμής έχουν χρησιμοποιηθεί επιτυχώς και από άλλες χώρες με δημοσιονομικά προβλήματα.

Σύμφωνα με στοιχεία που παρουσιάζει πρόσφατη μελέτη του IOBE⁵, η Ελλάδα βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις μεταξύ των χωρών της ΕΕ ως προς τη χρήση Ηλεκτρονικών Μέσων Πληρωμής, παρά την αύξησή τους από το 2001. Συγκεκριμένα, με βάση την αξία συναλλαγών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής ανά κάτοικο το 2013, η Ελλάδα βρισκόταν υψηλότερα μόνο από την Κροατία και τη Βουλγαρία, ενώ σε όρους αριθμού συναλλαγών ανά κάτοικο, η Ελλάδα κατείχε την τελευταία θέση στην ΕΕ (28).

Ειδικά για την Ελλάδα που αντιμετωπίζει ένα τόσο οξύ πρόβλημα υστέρησης εσόδων από ΦΠΑ, όπως παρουσιάστηκε προηγουμένως, η εισαγωγή και η διευρυμένη χρήση Ηλεκτρονικών Μέσων Πληρωμής θα αυξήσει σημαντικά την εισπραξιμότητα του φόρου άμεσα, χωρίς

⁵ Βλ. σχετικά Επιστημονικές IOBE: Τα δεδομένα της οικονομίας, «Τα ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής και η φοροδιαφυγή», 3 Σεπτεμβρίου 2015.

να απαιτείται πρώτα η εκ βάθρων αναδιοργάνωση του φοροεισπρακτικού μηχανισμού. Μάλιστα, σύμφωνα με στοιχεία της ίδιας μελέτης, η υστέρηση στα έσοδα από ΦΠΑ σχετίζεται αρνητικά με τη χρήση τέτοιων μέσων. Δηλαδή, χώρες με μικρότερο αριθμό συναλλαγών με Ηλεκτρονικά Μέσα Πληρωμής τείνουν να παρουσιάζουν υψηλότερη υστέρηση στα έσοδα από ΦΠΑ.

Τα στοιχεία και μιας άλλης μελέτης όμως, από το Εργαστήριο Ηλεκτρονικού Εμπορίου και Ηλεκτρονικού Επιχειρείν (ELTRUN) του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών⁶, δείχνουν και αυτά σημαντική υστέρηση της Ελλάδας ως προς τη χρήση ηλεκτρονικού χρήματος (κάρτες και ηλεκτρονική τραπεζική) σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Αναγνωρίζεται παρ' όλα αυτά ότι οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων έδωσαν μεγάλη ώθηση στη χρήση τέτοιων μέσων από τους καταναλωτές, προκειμένου να ξεπεράσουν το πρόβλημα της έλλειψης ρευστότητας.

Επίσης, η μελέτη αυτή παρουσιάζει κοστολογημένες εκτιμήσεις για τα πιθανά οφέλη για το Δημόσιο, τις επιχειρήσεις αλλά και τους καταναλωτές από τη διάδοση των ηλεκτρονικών συναλλαγών στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, το Δημόσιο θα μπορούσε να εισπράξει επιπλέον € 2 δισ. από ΦΠΑ, η εθνική οικονομία να εξοικονομήσει περί το € 1,5 δισ.⁷ από την ηλεκτρονική τραπεζική, ενώ και οι επιχειρήσεις θα μπορούσαν να εξοικονομήσουν € 1- 1,5 δισ. μέσω χρήσης ηλεκτρονικής τιμολόγησης⁸. Τέλος, οι συγγραφείς προτείνουν διάφορα πιθανά μέτρα για τη διάδοση των ηλεκτρονικών συναλλαγών, όπως αντικίνητρα συνεχούς ανάληψης μετρητών με ταυτόχρονα κίνητρα για περαιτέρω χρήση ηλεκτρονικής τραπεζικής, υποχρεωτική εγκατάσταση τερματικών POS, υποχρεωτική χρήση καρτών σε συναλλαγές για ποσά πάνω από ένα όριο, ηλεκτρονική διασύνδεση των ταμειακών με το σύστημα taxis κ.ά.

Στο πλαίσιο αυτό, η ανάληψη πρωτοβουλιών από την πλευρά της κυβέρνησης στον τομέα αυτόν κρίνονται ιδιαίτερα θετικές.

Για την επιτυχία του εγχειρήματος όμως κρίνεται απαραίτητος ο ενστερνισμός του από τους πολίτες (καταναλωτές και καταστηματαρχές). Να καταστεί δηλαδή σαφές ότι πρόκειται για ένα μέτρο που, πέραν των άμεσων θετικών δημοσιονομικών επιπτώσεων, θα αυξήσει την κοινωνική δικαιοσύνη και μεσοπρόθεσμα θα βελτιώσει σημαντικά και την ανταποδοτικότητα των φόρων και όχι για ένα τιμωρητικό μέτρο που επεβλήθη στη χώρα από τους δανειστές της. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται απαραίτητη η ειδική μέριμνα για ηλικιωμένους, απομακρυσμένες περιοχές κ.ά. Να σημειωθεί επίσης ότι η χαμηλή ανταποδοτικότητα των φόρων και εν γένει η αίσθηση των πολιτών περί κακής διαχείρισης του δημοσίου χρήματος αποτελούσε διαχρονικά αιτία φοροδιαφυγής.

⁶ Βλ. «Η προώθηση των σημαντικών ψηφιακών συναλλαγών (πληρωμές, τιμολόγηση, τραπεζική) για την στρατηγική αύξησης της ανταγωνιστικότητας της εθνικής οικονομίας, αύξησης των δημοσίων εσόδων και πάταξης της φοροδιαφυγής», Οκτώβριος 2015 στο <http://www.eltrun.gr/e-payments-invoicing-banking-study/>

⁷ Αυτό θα μπορούσε να συμβεί στην περίπτωση που η χρήση ηλεκτρονικής τραπεζικής (e- banking) στην Ελλάδα προσέγγιζε τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Δηλαδή από 17% σήμερα να αυξηθεί περίπου στο 50% που είναι ο ευρωπαϊκός μέσος όρος.

⁸ Στην περίπτωση αυτή, θα προέκυπτε όφελος και για το Δημόσιο περίπου €200 εκατ.

Επιπλέον, για την επιτυχία του εγχειρήματος, ιδιαίτερα ελπιδοφόρα κρίνεται και η κατ' αρχήν θετική στάση διαφόρων επαγγελματικών ομάδων, όπως η Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ), ο Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών (ΙΣΑ) και οι περιπετερούχοι.

1.3 Το «Ρεαλιστικό» Έλλειμμα Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής - VAT Actionable Policy Gap στην Ελλάδα

Το «Ρεαλιστικό» Έλλειμμα Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής- Actionable VAT Policy Gap είναι ένας δείκτης των επιπρόσθετων εσόδων Φ.Π.Α., που θα μπορούσαν να συλλεχθούν εάν η Ελλάδα καθιέρωνε τον κανονικό συντελεστή Φ.Π.Α. (για τη περίπτωση της Ελλάδας το 23%) σε όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες, καταργώντας τους μειωμένους συντελεστές Φ.Π.Α, όπως τους συντελεστές 13% και 6% και τους ειδικά μειωμένους (κατά 30%) 16%, 9% και 4% που ισχύουν για ορισμένα νησιά του Αιγαίου, καθώς και τις όποιες εξαιρέσεις αγαθών και υπηρεσιών από Φ.Π.Α. Ο δείκτης αυτός είναι «ρεαλιστικά» προσαρμοσμένος στο βαθμό που κάποια αγαθά και υπηρεσίες εκ της φύσης τους, όπως για παράδειγμα τα Δημόσια αγαθά (αστυνόμευση, εθνική άμυνα, δημόσια παιδεία), κάποιες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και τα τεκμαρτά ενοίκια, δεν είναι εύκολο ή δεν πρέπει (για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης και συνοχής) να φορολογηθούν ακόμα και σε ένα «ιδανικό» ως προς τη κατεύθυνση της συλλογής εσόδων Φ.Π.Α σύστημα φορολογικής πολιτικής.

Το «Ρεαλιστικό» Έλλειμμα Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής- Actionable VAT Policy Gap υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ των ανωτέρω θεωρητικών εσόδων Φ.Π.Α και του Vat Total Tax Liability (VTTL)⁹ και μπορεί και αυτό όπως το Έλλειμμα Φ.Π.Α- VAT Gap να εκφραστεί ως ποσοστό του VTTL.

Συνεπώς, το «Ρεαλιστικό» Έλλειμμα Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής- Actionable Policy Gap διαφέρει από τον ορισμό του Ελλείμματος Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής- VAT Policy Gap που συνήθως συναντάται στη σχετική βιβλιογραφία στο ότι το πρώτο δεν προσμετρά τα έσοδα από την επιβολή Φ.Π.Α σε αγαθά και υπηρεσίες που εκ της φύσης τους δεν μπορούν ή δεν πρέπει να φορολογηθούν, όπως για παράδειγμα τα Δημόσια αγαθά, κάποιες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και τα τεκμαρτά ενοίκια, ακόμα και σε ένα «ιδανικό» ως προς τη κατεύθυνση της συλλογής εσόδων Φ.Π.Α σύστημα φορολογικής πολιτικής.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η έννοια του «Ρεαλιστικού» Ελλείματος Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής - Actionable Policy Gap είναι στατική και η ανάλυση που γίνεται είναι μερικής ισορροπίας και όχι γενικής ισορροπίας. Δηλαδή, γίνεται η πολύ γενναία υπόθεση ότι στη περίπτωση που υιοθετούταν η καθολική εφαρμογή του κανονικού συντελεστή Φ.Π.Α 23% στην Ελλάδα οι οικονομικοί παράγοντες δεν θα άλλαζαν την καταναλωτική συμπεριφορά τους και άρα δε θα μειωνόταν η ιδιωτική κατανάλωση λόγω αυτής της αύξησης.

Το «Ρεαλιστικό» Έλλειμμα Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής - Actionable Policy Gap αποτελείται από δύο συστατικά. Το Έλλειμμα Φ.Π.Α οικονομικής πολιτικής το οποίο οφείλεται στους μειωμένους και ειδικά μειωμένους συντελεστές Φ.Π.Α (βλ. νησιά Αιγαίου)- Rate gap και το

⁹ Θεωρητική συνολική φορολογική επιβάρυνση του νομοθετικά ισχύοντος Φ.Π.Α, δηλαδή θεωρητικά- δυνητικά μέγιστα έσοδα Φ.Π.Α με τους ισχύοντες συντελεστές(κανονικό και μειωμένους), εάν δεν υφίστατο φοροαποφυγή, φοροδιαφυγή κ.λπ. ή/και αναποτελεσματικότητα του φοροεισπρακτικού μηχανισμού.

«Ρεαλιστικό» Έλλειμμα Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής το οποίο οφείλεται στις εξαιρέσεις αγαθών και υπηρεσιών από Φ.Π.Α - Actionable Exception Policy Gap. Ο δείκτης αυτός μπορεί να εκφραστεί ως ποσοστό του VAT Total Tax liability (VTTL).

Το Έλλειμμα Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής το οποίο οφείλεται στους μειωμένους και ειδικά μειωμένους συντελεστές Φ.Π.Α (βλ. νησιά Αιγαίου)- Rate Gap, εκφράζει τι θα μπορούσε θεωρητικά να εισπραχθεί εάν υπήρχε καθολική εφαρμογή του κανονικού συντελεστή, στην περίπτωση της Ελλάδας το 23%, σε όλη τη χώρα καταργώντας τους μειωμένους και ειδικά μειωμένους συντελεστές Φ.Π.Α. Ο δείκτης αυτός μπορεί να εκφραστεί ως ποσοστό του VAT Total Tax liability (VTTL).

Το «Ρεαλιστικό» Έλλειμμα Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής το οποίο οφείλεται στις εξαιρέσεις αγαθών και υπηρεσιών από Φ.Π.Α- Actionable Exception Policy Gap εκφράζει τι θα μπορούσε θεωρητικά να εισπραχθεί εάν κανένα αγαθό και υπηρεσία δεν εξαιρείτο από Φ.Π.Α (κανονικό ή και μειωμένο συντελεστή) προσαρμοσμένο «ρεαλιστικά» στο βαθμό που κάποια αγαθά και υπηρεσίες, σε κάθε περίπτωση, δεν είναι εύκολο ή κοινωνικά αποδεκτό να επιβαρυνθούν με Φ.Π.Α (όπως τα τεκμαρτά ενοίκια και τα Δημόσια αγαθά). Ο δείκτης αυτός μπορεί επίσης να εκφραστεί ως ποσοστό του VAT Total Tax liability (VTTL).

Για την Ελλάδα το «Ρεαλιστικό» Έλλειμμα Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής - Actionable Policy Gap ανήλθε το 2013 στο 20% του VTTL.

Το Έλλειμμα Φ.Π.Α οικονομικής πολιτικής το οποίο οφείλεται στους μειωμένους και ειδικά μειωμένους συντελεστές Φ.Π.Α (βλ. νησιά Αιγαίου)- Rate Gap ανήλθε στο 13,6% του VTTL ενώ το «Ρεαλιστικό» Έλλειμμα Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής το οποίο οφείλεται στις εξαιρέσεις αγαθών και υπηρεσιών από Φ.Π.Α- Actionable Exception Policy Gap ανήλθε στο 6,4% του VTTL. Το άθροισμα των δύο τελευταίων δεικτών μας δίνει το 20% του «Ρεαλιστικού» Ελλείματος Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής - Actionable Policy Gap (βλ. Πίνακα 3).

Συγκρίνοντας το Έλλειμμα Φ.Π.Α Οικονομικής Πολιτικής το οποίο οφείλεται στους μειωμένους και ειδικά μειωμένους συντελεστές Φ.Π.Α (βλ. νησιά Αιγαίου)- Rate Gap το οποίο το 2013 για την Ελλάδα ανήλθε στο 13,6% του VTTL (βλ. Πίνακα 3 στήλη C) με το Έλλειμμα Φ.Π.Α –VAT Gap (βλ. σχετικά πρώτη ενότητα) το οποίο ανήλθε το 2013 στο 34% του VTTL, παρατηρούμε ότι το Έλλειμμα Φ.Π.Α οικονομικής πολιτικής το οποίο οφείλεται στους μειωμένους και ειδικά μειωμένους συντελεστές Φ.Π.Α (βλ. νησιά Αιγαίου)- Rate Gap είναι πολύ μικρότερο του Ελλείματος Φ.Π.Α– VAT Gap. Συγκεκριμένα είναι το 40% του Ελλείματος Φ.Π.Α –VAT Gap.

Αυτό με τη σειρά του συνεπάγεται ότι στη κατεύθυνση της αύξησης των εσόδων Φ.Π.Α είναι πολύ πιο αποδοτικό, δηλαδή προσοδοφόρο, η οικονομική πολιτική να προσανατολιστεί στη κατεύθυνση της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής, της παραοικονομίας, στη βελτίωση του φοροεισπρακτικού μηχανισμού και στην ανόρθωση της οικονομικής δραστηριότητας (ακολουθώντας ακυκλική ή αντικυκλική πολιτική τουλάχιστον σε ότι αφορά τους συντελεστές Φ.Π.Α, διατηρώντας τους σταθερούς αν όχι μειώνοντάς τους)¹⁰, δηλαδή να ελαχιστοποιήσει το Έλλειμμα Φ.Π.Α –VAT Gap, παρά να επιδιώξει την αύξηση των μειωμένων

¹⁰ Όπως έχει αναφερθεί από τους Poghosyan (2011), Brondolo (2009), Sansac et al. (2010) οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά είναι πιο πιθανό να προσπαθήσουν να φοροδιαφύγουν σε περιόδους ύφεσης της οικονομίας δηλ. όταν αντιμετωπίζουν προβλήματα χρηματοδότησης και ρευστότητας.

συντελεστών Φ.Π.Α σε όλη την Ελλάδα ή πολύ περισσότερο των ειδικά μειωμένων συντελεστών που ισχύουν για ορισμένα νησιά του Αιγαίου και την κατάργηση των όποιων εξαιρέσεων αγαθών και υπηρεσιών από Φ.Π.Α.

Ειδικά για τα νησιά του Αιγαίου, όπως αναδεικνύουμε στην ενότητα που ακολουθεί, το δημοσιονομικό όφελος από την κατάργηση των ειδικά μειωμένων συντελεστών λόγω των στρεβλώσεων που θα δημιουργηθούν στην οικονομική δραστηριότητα ενδέχεται να είναι αμελητέο (συγκριτικά με τα έσοδα από τη πάταξη της παραοικονομίας) ή ακόμα και μεσομακροπρόθεσμα αρνητικό με την ευρύτερη έννοια του εθνικού συμφέροντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Έλλειμμα Φ.Π.Α- VAT Gap, Έλλειμμα Πολιτικής Φ.Π.Α- Policy Gap, Έλλειμμα συντελεστών Φ.Π.Α- Rate Gap, Έλλειμμα εξαιρέσεων Φ.Π.Α –Exception Gap, «Ρεαλιστικό» Έλλειμμα εξαιρέσεων Φ.Π.Α – “Actionable” Exception Gap, «Ρεαλιστικό» Έλλειμμα Πολιτικής Φ.Π.Α- “Actionable” Policy Gap (2013) (ποσοστιαίες αναλογίες)

ESA- 95	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Χώρα	VAT Gap (2013)	Policy Gap(2013)	Rate Gap	Exception Gap	o/w Imputed Rents (τεκμαρτά ενοίκια)	o/w Financial Services	o/w Public Goods (Δημόσια Αγαθά)	"Actionable" Exception Gap (D-E-F-G)	"Actionable" Policy Gap (C+H)
Αυστρία	11,4	40,7	12,0	28,7	7,6	1,8	18,0	1,3	13,3
Βέλγιο	10,5	53,8	11,7	42,1	8,8	2,5	29,5	1,3	13,0
Βουλγαρία	17,2	26,7	1,9	24,8	9,0	-0,2	13,8	2,2	4,1
Τσεχία	22,4	33,0	6,3	26,7	9,3	0,5	17,8	-0,9	5,4
Δανία	9,3	42,7	0,6	42,1	7,9	3,3	29,7	1,2	1,8
Εσθονία	16,8	30,5	2,7	27,8	8,6	1,3	15,2	2,7	5,4
Φινλανδία	4,1	50,2	7,7	42,5	9,5	1,3	26,1	5,6	13,3
Γαλλία	8,9	53,4	14,2	39,2	9,9	1,2	24,1	4,0	18,2
Γερμανία	11,2	42,6	8,4	34,2	6,7	2,0	22,3	3,2	11,6
Ελλάδα	34,0	50,8	13,6	37,2	10,6	1,2	19,0	6,4	20,0
Ουγγαρία	24,4	36,2	5,2	31,0	8,5	2,1	17,6	2,8	8,0
Ιρλανδία	10,6	52,5	16,9	35,6	8,6	1,0	23,0	3,0	19,9
Ιταλία	33,7	45,6	13,3	32,3	10,5	-0,8	19,3	3,3	16,6
Λετονία	29,9	33,3	3,4	29,9	10,8	0,6	17,3	1,2	4,6
Λιθουανία	37,7	25,5	3,3	22,2	5,2	0,8	14,5	1,7	5,0
Λουξεμβούργο	5,1	53,2	12,5	40,7	10,2	2,5	23,9	4,1	16,6
Μάλτα	26,4	41,5	18,0	23,5	5,0	-0,5	18,0	1,0	19,0
Ολλανδία	4,2	52,0	11,0	41,0	5,5	2,8	29,0	3,7	14,7
Πολωνία	26,7	43,1	18,5	24,6	4,4	2,8	14,1	3,3	21,8
Πορτογαλία	9,0	51,9	19,0	32,9	6,5	2,6	21,4	2,4	21,4
Ρουμανία	41,1	17,0	4,0	13,0	10,8	-0,9	9,4	-6,3	-2,3
Σλοβακία	34,9	27,3	1,8	25,5	5,4	3,0	15,9	1,2	3,0
Σλοβενία	5,8	43,3	11,7	31,6	8,2	2,0	18,8	2,6	14,3
Ισπανία	16,5	53,9	15,7	38,2	8,9	1,8	20,4	7,1	22,8
Σουηδία	4,3	48,8	7,8	41,0	6,2	1,4	28,1	5,3	13,1
Ην.Βασίλειο	9,8	51,4	12,8	38,6	11,1	1,4	20,8	5,3	18,1
Μέσος (26 χώρες)	18,5	42,3	9,8	32,5	8,2	1,4	20,3	2,6	12,4
Διάμεσος	13,9	43,2	11,3	31,9	8,6	1,4	19,2	2,7	14,0
Πηγή: Eurostat (revenues)									

1.4 Εκτιμήσεις¹¹ για την αύξηση εσόδων Φ.Π.Α από τη κατάργηση των μειωμένων συντελεστών στα νησιά του Αιγαίου

Εστιάζοντας στην ειδική περίπτωση των ειδικά μειωμένων (κατά 30%) συντελεστών Φ.Π.Α των νησιών του Αιγαίου, σε πρόσφατη μελέτη (Ιανουάριος 2013) με τίτλο «Ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α. των νησιών του Αιγαίου» η οποία συντάχθηκε από την Επιστημονική Επιτροπή του Ινστιτούτου Οικονομικών και Φορολογικών Μελετών (Ι.Ο.Φο.Μ) αναφέρονται τα ακόλουθα στους παρακάτω Πίνακες 4, 5, 6 (Πίνακες 16, 17, 18 της μελέτης του Ι.Ο.Φο.Μ, σελ. 31- 32) σχετικά με την αύξηση εσόδων λόγω της κατάργησης των μειωμένων συντελεστών Φ.Π.Α:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Εκτίμηση εσόδων από Φ.Π.Α στα νησιά του Αιγαίου έτους 2013 (σε δισ. €)

2013	
Εκτιμώμενο Α.Ε.Π. ¹	194
Εκτιμώμενο εγχώριο Α.Ε.Π. νησιών Αιγαίου	9,3
Εγχώριο ΑΕΠ νησιών Αιγαίου ως ποσοστό του Εκτιμώμενου ΑΕΠ	4,8%
Εκτιμώμενα συνολικά έσοδα Φ.Π.Α ²	13,7
Εκτιμώμενα έσοδα Φ.Π.Α νησιών Αιγαίου ³	0,158
Έσοδα Φ.Π.Α Νησιών Αιγαίου/ Συνολικά Έσοδα Φ.Π.Α	1,15%
Πηγή: Ινστιτούτο Οικονομικών και Φορολογικών Μελετών Μελέτη (Ι.Ο.Φο.Μ.) - Έκθεση «Ειδικό Καθεστώς Φ.Π.Α. των νησιών του Αιγαίου».	
1. Βάσει των στοιχείων της Εισηγητικής Έκθεσης του Προϋπολογισμού 2015 το ΑΕΠ του 2013 τελικά ανήλθε στα € 182 δισ..	
2. Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013, Πίνακας 3.5 . Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού, σελ 71.	
3. Ποσοστό 1,25% του προϋπολογισθέντος μεγέθους των συνολικών εσόδων από Φ.Π.Α.	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Έσοδα από το Φ.Π.Α στα νησιά του Αιγαίου ετών 2010 έως 2013 (σε δισ. €)

Έσοδα έτους 2010	Έσοδα έτους 2011(Μείωση 2,8%)	Έσοδα έτους 2012¹(Μείωση 10,6%)	Έσοδα έτους 2013²(Μείωση 9,1%)
200,0	194,4	173,8	157,9
1. Εκτίμηση Εισηγητικής Έκθεσης Προϋπολογισμού 2013			
2. Πρόβλεψη Εισηγητικής Έκθεσης Προϋπολογισμού 2013			
Πηγή: Ινστιτούτο Οικονομικών και Φορολογικών Μελετών (Ι.Ο.Φο.Μ.)- Έκθεση «Έκθεση Ειδικό Καθεστώς Φ.Π.Α. των νησιών του Αιγαίου»			

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Εκτίμηση αύξησης εσόδων λόγω κατάργησης των μειωμένων συντελεστών Φ.Π.Α. στα νησιά του Αιγαίου (σε δισ. €) για το 2013

Βάσει εκτίμησης του Πίνακα 4 (Έσοδα Φ.Π.Α. νησιών Αιγαίου € 157,7 δισ.)	Βάσει πρόβλεψης του Πίνακα 5 Έσοδα Φ.Π.Α. νησιών Αιγαίου € 158 δισ.)	Προσδοκώμενα Έσοδα από τη κατάργηση μειωμένων συντελεστών/Συνολικά Έσοδα 2013
68,6	68,7	0,5%
Πηγή: Ινστιτούτο Οικονομικών και Φορολογικών Μελετών Μελέτη (Ι.Ο.Φο.Μ.) - Έκθεση «Ειδικό Καθεστώς Φ.Π.Α. των νησιών του Αιγαίου», σελ. 32, Πίνακες 16,17,18. Τα ποσά είχαν υπολογισθεί βάσει αναγωγής του Φ.Π.Α από τους μειωμένους στους κανονικούς συντελεστές Φ.Π.Α. που χρησιμοποίησε το τεχνικό κλιμάκιο του ΔΝΤ στην έκθεσή του, χωρίς να ληφθεί υπόψη η απώλεια εσόδων από αύξηση της παραβατικής συμπεριφοράς λόγω των υψηλότερων συντελεστών Φ.Π.Α - Βλ. σχετικά Θεωρία της καμπύλης Laffer.		

¹¹ Ινστιτούτο Οικονομικών και Φορολογικών Μελετών (Ι.Ο.Φο.Μ), ΔΝΤ, Υπουργείου Οικονομικών.

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 6 και όπως υπολογίζεται από την Επιστημονική Επιτροπή του Ι.Ο.Φο.Μ. για το 2013 με βάση τα τότε επικαιροποιημένα διαθέσιμα στοιχεία (Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013) η αύξηση των εσόδων λόγω της κατάργησης των μειωμένων συντελεστών Φ.Π.Α στα νησιά του Αιγαίου θα πρόσθετε περίπου € 69 εκατ. ή 0,5% των συνολικών τότε προβλεπόμενων εσόδων του 2013 χωρίς να ληφθεί υπόψη η απώλεια εσόδων από αύξηση της παραβατικής συμπεριφοράς λόγω των υψηλότερων συντελεστών Φ.Π.Α - Βλ. σχετικά Θεωρία της καμπύλης Laffer¹².

Βάσει παλαιότερης έκθεσης των τεχνικών κλιμακίων του Δ.Ν.Τ.¹³, εκτιμήθηκε ότι για το 2010 το δημοσιονομικό όφελος λόγω κατάργησης του καθεστώτος Φ.Π.Α των νησιών του Αιγαίου θα ήταν της τάξης των € 130 εκατ., ενώ βάσει εκτιμήσεων των παραγόντων του Υπουργείου Οικονομικών για το 2010 αυτό θα μπορούσε να ανέλθει στα € 250 εκατ.

Παραγνωρίζοντας το γεγονός ότι για όλες αυτές τις εκτιμήσεις (πρόσθετα έσοδα € 69 εκατ. για το 2013 ή € 130 εκατ. και € 250 εκατ. για το 2011 σε περίπτωση κατάργησης των μειωμένων συντελεστών) απαιτείται επικαιροποίησή τους, καθώς για παράδειγμα με βάση την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού του 2015 το πραγματοποιηθέν –απολογιστικά ΑΕΠ του 2013 ήταν € 182 δισ. και όχι € 194 δισ. με προφανής αναγωγική μείωση στα έσοδα Φ.Π.Α λόγω μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας και υιοθετώντας αυθαίρετα την εξαιρετικά αισιόδοξη πρόβλεψη που θα μπορούσε να γίνει για έσοδα Φ.Π.Α € 250 εκατ. (καθώς το ΑΕΠ της Ελλάδας το 2013 € 182 δισ. υπολειπόταν κατά € 40 δισ. από το ΑΕΠ του 2011 € 222 δισ.) εξάγουμε το παρακάτω συμπέρασμα:

- **Ακόμα και αν υιοθετήσουμε την αισιόδοξη πρόβλεψη των παραγόντων του Υπουργείου Οικονομικών που έγινε το 2010, με βάση τα δημοσιονομικά έσοδα και το ΑΕΠ του 2010 (πολύ υψηλότερο από το ΑΕΠ του 2013 ή του 2015), τα μέγιστα επιπρόσθετα έσοδα από την κατάργηση των μειωμένων συντελεστών Φ.Π.Α. στα νησιά του Αιγαίου δεν μπορούν να ξεπεράσουν τα € 250 εκατ. Τα έσοδα αυτά είναι περίπου το 25% των εσόδων, τα οποία θα μπορούσαν να εισπραχθούν από τη μείωση της φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής και παραοικονομίας μόνο στην περιφέρεια της Αττικής, που παράγεται περίπου το 45% του ΑΕΠ της χώρας (βλ. σχετικά ενότητα 1.1 για Έλλειμμα Φ.Π.Α- VAT Gap 5^η Παράγραφος).**

Ειδικότερα για τα νησιά του Αιγαίου που στο σύνολο τους παράγεται περίπου το 5% του ΑΕΠ (αν εξαιρεθεί η Κρήτη πολύ λιγότερο από το 5%) η κατάργηση της μείωσης κατά 30% των συντελεστών Φ.Π.Α (που δεν ισχύει ούτως ή άλλως για την Κρήτη) όχι μόνο δεν πρόκειται να συνεισφέρει σε αξιοσημείωτη αύξηση των εσόδων από Φ.Π.Α, αλλά αντίθετα θα οδηγήσει σε αύξηση της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας¹⁴, σημαντική αύξηση του κόστους

¹² Με βάση το Ι.Ο.Φο.Μ. σελ. 34.

¹³ Με τίτλο «Διασφάλιση Εσόδων και Ενθάρρυνση της Ανάπτυξης» που δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο του 2011 στην ενότητα «Μειωμένοι Συντελεστές Φ.Π.Α για τα νησιά του Αιγαίου» σελ. 46-48.

¹⁴ Από την αρχή της εφαρμογής του προγράμματος προσαρμογής στην Ελλάδα (Μάιος 2010) παρατηρήθηκε σημαντική απώλεια εσόδων, ειδικότερα σε ότι αφορά τα έσοδα Φ.Π.Α και γενικότερα τους έμμεσους φόρους. Επαναλαμβανόμενες αυξήσεις στους συντελεστές Φ.Π.Α και στους ειδικούς φόρους Κατανάλωσης (ΕΚΤ) από την αρχή του προγράμματος προσαρμογής δεν οδήγησαν σε υψηλότερα έσοδα Φ.Π.Α και έμμεσων φόρων ως ποσοστό του ΑΕΠ (IMF, 2012, 2013). Αυτό μπορεί να οφείλεται σε αλλαγές στη καταναλωτική συμπεριφορά των νοικοκυριών (κατεύθυνση της ζήτησης σε αγαθά κάλυψης βασικών αναγκών, επιβαρυνόμενα με χαμηλό συντελεστή Φ.Π.Α) όπως επίσης και σε αύξηση της φοροδιαφυγής (IMF, 2013) η οποία αυξάνεται σε περιόδους ύφεσης (βλ. σχετικά Roghossyan 2011, Brondolo 2009, Sansac et al. 2010). Όπως αναφέρει ο Sancac et al (2010) «Κατά τη διάρκεια μιας ύφεσης (ανάπτυξης), οι ορθολογικοί καταναλωτές αυξάνουν(μειώνουν) το

ζωής των κατοίκων του νησιού που μπορεί να οδηγήσει στην εγκατάλειψη των νησιών με μεσο-μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην εθνική κυριαρχία, στη μείωση της ανταγωνιστικότητας των νησιωτικών προϊόντων και των τουριστικών επιχειρήσεων¹⁵.

1.5 Συμπεράσματα

Εν κατακλείδι, παρατηρείται ότι η κάθε προσπάθεια για αύξηση των φορολογικών εσόδων από ΦΠΑ θα πρέπει να προσανατολιστεί περισσότερο στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής, μέσω της δημιουργίας ενός βέλτιστου φοροεισπρακτικού μηχανισμού (καταπολέμηση διαφθοράς, αναδιάρθρωση, κάλυψη κενών θέσεων). Ωστόσο, ο εξορθολογισμός των μειωμένων συντελεστών σε συγκεκριμένες μόνο περιπτώσεις (π.χ. καθιέρωση κανονικού συντελεστή 23% στα πλέον τουριστικά νησιά) και η επανεξέταση ορισμένων εξαιρέσεων αγαθών και υπηρεσιών από Φ.Π.Α, δεν θα ήταν προς τη λανθασμένη κατεύθυνση. Ένα προσεχτικά σχεδιασμένο φορολογικό σύστημα μπορεί να έχει πολύ σημαντικό αντίκτυπο στην οικονομία μιας χώρας. Μπορεί να βοηθήσει στη σταθεροποίηση των δημοσίων οικονομικών, να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη, την εργασία και την ανταγωνιστικότητα, καθώς και σε μια δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος. Η περαιτέρω αύξηση των φορολογικών υποχρεώσεων δεν μεταφράζεται απαραίτητα σε αυξημένα έσοδα σε περιόδους ύφεσης στις οποίες τόσο τα νοικοκυριά, όσο και οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν προβλήματα χρηματοδότησης και ρευστότητας.

μερίδιο των αγαθών και υπηρεσιών κάλυψης βασικών αναγκών στη συνολική κατανάλωση. Επιπρόσθετα, όπως αναφέρεται από τον Sancac et al (2010) «Αλλαγές στην καταναλωτική συμπεριφορά μπορεί να έχουν σημαντική επίδραση στη συλλογή εσόδων, καθώς τα αγαθά πρώτης ανάγκης σε πολλές χώρες έχουν είτε μηδενικό συντελεστή Φ.Π.Α ή φορολογούνται με μικρότερο από τον κανονικό συντελεστή Φ.Π.Α.

¹⁵ Την ίδια στιγμή η Τουρκία δημιουργεί στα τουρκικά παράλια «Αφορολόγητες Τουριστικές Ζώνες», όπου μαρίνες, ξενοδοχεία, χώροι διασκέδασης, εμπορικά καταστήματα, εστιατόρια και άλλα καταστήματα θα έχουν μηδενική φορολογία, με στόχο την προσέλκυση ακόμα περισσότερων τουριστών, ειδικά από το χώρο της κρουαζιέρας και του yachting. Σχετικό πρόγραμμα εξήγγειλε ο υπουργός Οικονομίας της Τουρκίας Nihat Zeybekci, με δηλώσεις του στην τουρκική εφημερίδα Habertürk. Στα σχέδια της κυβέρνησης είναι οι “Αφορολόγητες Τουριστικές Ζώνες” να δημιουργηθούν στο άμεσο μέλλον σε τουριστικά θέρετρα όπως η Κρήνη (Çeşme), που βρίσκεται απέναντι από τη Χίο, τα Δίδυμα (Didim) απέναντι από τη Σάμο, η Αλικαρνασός (Bodrum) απέναντι από την Κω, η Μαρμαρίδα (Marmaris), απέναντι από τη Ρόδο και άλλες περιοχές δυτικά της Αττάλειας (Antalya). Ο Τούρκος υπουργός ανέφερε ότι με το σχέδιο αυτό θα τονωθεί ακόμα περισσότερο ο τουρισμός στην Τουρκία. Ο Zeybekci δήλωσε ότι το δημόσιο θα καθορίσει τη ζώνη, κατόπιν θα αναθέσει σε ιδιωτικούς φορείς, οι οποίοι θα επενδύσουν στη ζώνη, τα δικαιώματα διαχείρισης και λειτουργίας. «Θα πραγματοποιηθεί μικρό ποσοστό κατασκευών και όλα θα γίνουν στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου σχεδίου. [...]Θα υπάρξει μηδενικός φόρος για ψώνια και διαμονή».

2 Ισχύοντες Συντελεστές Φ.Π.Α στα Κράτη - Μέλη της ΕΕ ανά κλάδο προϊόντων (κατάσταση μέχρι τη 1.1.2015)

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται σε συγκριτικούς πίνακες οι ισχύοντες συντελεστές Φ.Π.Α για όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε ανά κλάδο προϊόντων.

Όπως διαφαίνεται από τους παρακάτω πίνακες, σε όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε εφαρμόζονται μειωμένοι ή/και υπερμειωμένοι συντελεστές Φ.Π.Α (σε κάποια κράτη μέλη της Ε.Ε ακόμα και μηδενικοί συντελεστές Φ.Π.Α), ενώ για γεωπολιτικούς λόγους ορισμένες περιοχές που ανήκουν σε κράτη μέλη της Ε.Ε. (π.χ. για την Ελλάδα ορισμένα νησιά του Αιγαίου) απολαμβάνουν ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α..

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Συντελεστές Φ.Π.Α στα κράτη-μέλη της ΕΕ

Χώρα	Κωδικός	Υπερμειωμένοι Συντελεστές	Μειωμένοι Συντελεστές	Κανονικός Συντελεστής	Συντελεστές Φ.Π.Α Στάθμευσης Αυτοκινήτων
Βέλγιο	BE	-	6	21	12
Βουλγαρία	BG	-	9	20	-
Τσεχία	CZ	-	15	21	-
Δανία	DK	-	-	25	-
Γερμανία	DE	-	7	19	-
Εσθονία	EE	-	9	20	-
Ελλάδα	EL	-	6,5 / 13	23	-
Ισπανία	ES	4	10	21	-
Γαλλία	FR	2,1	5,5 / 10	20	-
Κροατία	HR	-	13	25	-
Ιρλανδία	IE	4,8	9 / 13,5	23	13,5
Ιταλία	IT	4	10	22	-
Κύπρος	CY	-	5	19	-
Λετονία	LV	-	12	21	-
Λιθουανία	LT	-	5	21	-
Λουξεμβούργο	LU	3	8	17	14
Ουγγαρία	HU	-	18	27	-
Μάλτα	MT	-	5	18	-
Ολλανδία	NL	-	6	21	-
Αυστρία	AT	-	10	20	12
Πολωνία	PL	-	5	23	-
Πορτογαλία	PT	-	13	23	13
Ρουμανία	RO	-	5	24	-
Σλοβενία	SI	-	9,5	22	-
Σλοβακία	SK	-	10	20	-
Φινλανδία	FI	-	14	24	-
Σουηδία	SE	-	6	25	-
Ηνωμένο Βασίλειο	UK	-	5	20	-

Πηγή: European Commission, Taxud.c.1 (2015), "VAT Rates Applied in the Member States of the European Union"

Σημείωση: Σε κάποιες χώρες ισχύουν και μηδενικοί συντελεστές Φ.Π.Α για συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες(βλ. ενότητα Β.4)

Εφαρμογή των Μειωμένων Συντελεστών Φ.Π.Α από τα Κράτη- Μέλη στις κατηγορίες Αγαθών και Υπηρεσιών που Αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2006/112/ΕΚ

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Μειωμένοι Συντελεστές ΦΠΑ στα Κράτη – Μέλη (Αγαθά –Υπηρεσίες)

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	HR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
1.	Τρόφιμα	6	20	10 ¹	25	7	20	13	4	5,5	5 ²	0	4	5	21	21	3	18 ³ 27	0 ⁴	6	10	5	6	9 24	9,5	20	14	12	0
		12		15		19			10	10	13 ⁵	4,8 13,5	10	19	12 ⁶							8	13					25	20
		21								20	25	23										23	23						
2.	Προμήθειες Νερού	6	20	15	25	7	20	[ex] ⁷ 13	10	5,5	13 ⁸	[ex] ⁹	10	5	21	21	3	27	0	6	10	8	6	24	9,5	20	24	25	0
											25	23																	
3.	Φαρμακευτικά Προϊόντα	6	20	10	25	19	9	6,5	4	2,1	5 ¹⁰	0	10	5	12	5 ¹¹	3	5 ¹² 27	0	6	10	8	6	9	9,5	10	10	25	0
		21						13 23	21	20	25	23	22				17			21			23					0	20
4.	Ιατρικός Εξοπλισμός για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες	6	20	15	25	7	9	13	10	5,5	5 ¹³	0	4	5	12	5 ¹¹	3	5	5	6	20	8	6	9 ¹⁴	9,5	10	24	25	0
		21									25	23	22				17	27		21							[ex]	[ex]	
	Παιδικά Καθίσματα Αυτοκινήτων	21	20	15	25	19	20	23	21	20	25	13,5	22	5	21	21	17	27	18	21	20	8	6	24	22	20	24	25	5
5.	Μεταφορά Επιβατών	6	20	15	[ex]	7	20	13	10	10	25	[ex]	10	5	12	9 ¹⁵	[ex]	27	16	[ex]	10	8	6	24	9,5	0	10	6	0
		0		0	0	19	0						[ex]	9 19	[ex] ¹⁷	21	3			6 21						20		0	
6.	Βιβλία	6	20	10	25	7	9	6,5	4	5,5	5 ¹⁸	0	4	5	12	9	3	5	5	6	10	5	6	9	9,5	10	10	6	0
		21							21	20 ¹⁹			22									23							
	Βιβλία σε άλλα φυσικά μέσα αποθήκευσης	21	20	21	25	19	20	23	4	5,5 20 ¹⁹	5	23	4 ²⁰ 22	19	21	21	3	5	5	6	20	23	6	9	9,5	20	24	6 ²¹ 25	0 ²² 20
	Εφημερίδες	0	20	15	0	7	9 ²³	6,5	4	2,1	5 ²⁴	9	4	5	12	9	3	5	5	6	10	8	6	9	9,5	20	10 ²⁵	6	0
		6 21			25				21	20	13 ²⁶ 25											23					24		
	Περιοδικά	0	20	15	25	7	9 ²⁷	6,5	4	2,1	5 ²⁸	9	4	5	12	9	3	5	5	6	10	5	6	9	9,5	20	10 ²⁴	[ex]	0
		6 21							21	20	13 ²⁹ 25		22									23					24	6	
7.	Είσοδος σε Πολιτιστικές Εκδηλώσεις, Κινηματογράφος, Θέατρο	[ex]	20	15	25	[ex]	20	13	[ex] ³⁰	5,5	5 ³¹ 13 ³²	[ex]	10	[ex]	[ex]	[ex] ³³	3	27	5	6	[ex]	8	[ex]	9	9,5	20	10	6	20
		6				7		6,5 ³⁴	21	20	25	9		5	21 ³⁵	21					10		13			[ex]			
	Είσοδος σε Πάρκα Αναψυχής	6	20	15	25	19	20	13	21	10 ³⁶ 20	25	9	22	5	21	21	3	27	18	6	10	8	23	9	9,5	20	10	25	20
8.	Συνδρομητική/ Καλωδιακή Τηλεόραση	21	20	[ex] ³⁷ 21	25	19	20	[ex]	21	10	[ex] ³⁸ 25	23	22	19	21	21	3	[ex] 27 ⁴⁰	18	21	10	8	23	24	22	[ex]	24	25	20
								13 ³⁹									17				23 ⁴¹					20 ⁴²			
	Άδειες τηλεοπτικής εκπομπής	[-]	20	[ex] ³⁶ 21	25	[ex]	20	[ex]	21	2,1	N/A	[ex]	4	19	[-]	21	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	10	23	6	24	[ex]	[ex]	10	[ex]	[ex]

Εφαρμογή των Μειωμένων Συντελεστών Φ.Π.Α από τα Κράτη- Μέλη στις κατηγορίες Αγαθών και Υπηρεσιών που Αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2006/112/ΕΚ

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	HR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
9.	Συγγραφείς, Συνθέτες	6 21 [ex]	20	15	[ex]	7	20	13	21	5,5	[ex] ⁴⁶ 25	23	[ex] 22	5	[ex]	21	3	27	18	6 21 [ex]	20 10	8 [ex]	23 [ex]	24	9,5	20	[ex] 10 ⁴⁷	6	20
10.	Κοινωνική στέγαση	12 ⁴⁸ 6	20	15	25	19	20	13 [ex]	4	5,5 20	25	13,5	4 10	19	21	21	3 ⁴⁹ 17	27	[ex]	21	20	8 [ex]	6	5	9,5	20	24 [ex]	25 [ex]	20
10a	Ανακαίνιση και Επισκευή Ιδιωτικών Κατοικιών (*)	21, 6 ⁵⁰	20	15	25	19	20	13 ⁵¹	10 ⁵²	10 ⁵³ 20	25	13,5	10	5	21	21	17	27	18	6 ⁵⁴	20	8	6	24	9,5	20	24	25	5 ⁵⁵
10b	Καθαρισμός παραθύρων και καθαρισμός σε νοικοκυριά	21	20	15	25	19	20	23	21	10	25	13,5	22	19	21	21	8	27	18	21	20	23	23	24	9,5	20	24	25	20
11.	Γεωργικές Εισροές	6 12 21	20	15 21	25	7	20	13	10	10 20	25	13,5	4 10 22	5 19	21	21	3 17	27	18	6	10	5 8 23	6 13 23	24	9,5	20	24 14	25	20
12.	Διαμονή σε Ξενοδοχεία	6	9	15	25	7	9	6,5	10	10	13	9	10	9	12	9	3	18	7	6	10	8	6	9	9,5	20	10	12	20
12a	Υπηρεσίες εστίασης και τροφοδοσίας																												
	Εστιατόρια	12 ⁵⁶	20	21	25	19	20	13	10	10 ⁵⁷	13	9 ⁵⁸ [ex] ⁵⁹	10	9	21	21	3 ⁶⁰	27	18	6 ⁶¹	10 ⁶²	8 ⁶³	23	24	22 9,5 ⁶⁴	20	14	12	20
13.	Δικαίωμα Εισόδου σε Αθλητικές Εκδηλώσεις	6 [ex]	20	15	[ex] 25	7 19	20	13	10 21	20	25	[ex]	10 22	5	21	21	3 [ex]	27	18	6	20	8	23	24	9,5	20	10 [ex]	[ex] 6	20
14.	Χρήση Αθλητικών Εγκαταστάσεων	6 [ex]	20	15	[ex] 25	[ex] 19	20	23	[ex] 21	20	25	9	22	19	21	21	3	27	18	6 [ex]	20	8	23	24	9,5	20 [ex]	10 [ex]	6 [ex]	20 17,5
15.	Κοινωνικές Υπηρεσίες	6 21 [ex]	20	[ex] 15	25	7	[ex]	13 [ex]	10	20	25	[ex]	[ex] 4 10 22	[ex]	[ex]	[ex]	3	[ex]	[ex]	21	[ex] 10	[ex] [ex]	6 23 [ex]	[ex]	22 [ex] ⁶⁵	20 [ex]	[ex] [ex]	[ex] 25	[ex]
16.	Υπηρεσίες εκφοράς και καύσης νεκρών	6 21	20	15	[ex]	19	20	13	21	20	25	23 [ex]	[ex]	5	21	21	3	27	18	[ex]	20	8	[ex]	24	9,5	20	[ex]	[ex]	[ex]
17.	Ιατρική και Οδοντιατρική Φροντίδα	21 [ex]	20 [ex]	[ex] 15	[ex]	7 [ex]	[ex]	13 [ex]	21 [ex]	[ex]	[ex]	[ex] ⁶⁶ 13,5	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	3 [ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]	[ex]
18.	Αποκομιδή οικιακών απορριμμάτων και Καθαρισμός οδών	21	20	21 15 ⁶⁸	25	[-] 19	20	13 [ex] ⁶⁹	10	20 10	25	13,5	10	5	21	21	3	27	18	21 ⁶⁷	10	8 [ex]	6	24	9,5	20	24	25	0 20
19.	Μικροεπισκευές (συμπεριλαμβανομένων της επιδιόρθωσης και της μετατροπής) των:																												

Εφαρμογή των Μειωμένων Συντελεστών Φ.Π.Α από τα Κράτη- Μέλη στις κατηγορίες Αγαθών και Υπηρεσιών που Αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2006/112/ΕΚ

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	HR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
	Ποδηλάτων, Υποδημάτων και δερμάτων ειδών, Υφασμάτων ειδών οικιακής χρήσης	21	20	21	25	19	20	13	21	20	25	13,5	22	19	21	21	8	27	5	6	20	8	23	24	9,5	20	10	25	20
		21	20	21	25	19	20	13	21	20	25	13,5	22	19	21	21	8	27	5	6	20	8	23	24	9,5	20	10	25	20
		21	20	21	25	19	20	13	21	20	25	13,5	22	19	21	21	8	27	5	6	20	8	23	24	9,5	20	10	25	20
20.	Κατ' οίκον Υπηρεσίες (**)	21	20	15	25	19	20	13	21	5,5 ¹⁰	25	[ex]	[ex]	19	21	21	[ex] 17	27 [ex] ⁷⁰	5	21	20	23	6	24	9,5	20	24	25	20
21.	Υπηρεσίες Κομμωτικής	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	9	22	5	21	21	8	27	18	6	20	8	23	24	9,5	20	10 ³⁴	25	20
Πηγή: European Commission, Taxud.c.1 (2015), "VAT Rates Applied in the Member States of the European Union"																													

(*) εξαιρουμένων των υλικών που αποτελούν σημαντικό μέρος της αξίας της παρεχόμενης υπηρεσίας.
(**) π.χ. οικιακή βοήθεια και φροντίδα παιδιών, ηλικιωμένων, ασθενών ή αναπήρων.

¹ CZ: 10 % ισχύει για την απαραίτητη διατροφή του παιδιού.
² HR: 5% ισχύει για: όλα τα είδη άρτου και γάλακτος (παστεριωμένο, ομογενοποιημένο και συμπυκνωμένο γάλα εκτός από γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα σοκολάτας) και υποκατάστατα του Μητρικού γάλατος.
³ HU: Από 1ης Ιουλίου 2009 ο μειωμένος συντελεστής του 18% ισχύει για : γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα (με εξαίρεση το μητρικό γάλα). Γαλακτοκομικά, Αρωματισμένο γάλα και τα προϊόντα που περιέχουν δημητριακά , το αλεύρι , το άμυλο ή το γάλα.
⁴ MT: Μερικά είδη ζαχαροπλαστικής είναι στο 5%.
⁵ HR: 13% συντελεστής Φ.Π.Α μπορεί να εφαρμοστεί στα βρώσιμα ζωικά ή φυτικά λίπη και έλαια, τη λευκή, κρυσταλλική ζάχαρη από ζαχαρότευτλα και ζαχαροκάλαμα, τα τρόφιμα για βρέφη και τα μεταποιημένα τρόφιμα με βάση τα δημητριακά για βρέφη και μικρά παιδιά
⁶ LV: Προϊόντα για βρέφη.
⁷ EL: Όταν το νερό παρέχεται από τις δημόσιες αρχές.
⁸ HR: Παροχή νερού (εκτός από εμφιαλωμένο νερό και άλλες συσκευασίες για νερό).
⁹ IE: Όταν το νερό παρέχεται από τις δημόσιες αρχές.
¹⁰ HR: Φαρμακευτικά προϊόντα, σύμφωνα με την απόφαση για τον καθορισμό του καταλόγου των ιατρικών προϊόντων που παρέχονται από το Ταμείο Ασφάλισης Υγείας της Κροατίας.
¹¹ LT: 5% συντελεστής Φ.Π.Α ισχύει μόνο για την προμήθεια φαρμάκων και ιατρικών βοηθημάτων σε άτομα που έχουν το δικαίωμα να την ολική ή μερική επιστροφή των εξόδων απόκτησης των αγαθών αυτών, σύμφωνα με το νόμο περί ασφάλισης υγείας.
¹² HU: μόνο τα φαρμακευτικά είδη για ανθρώπους.
¹³ HR: προμήθεια ορθοπεδικών προϊόντων και προθέσεων κάθε είδους και τα εξαρτήματά τους, με εξαίρεση των οδοντικών προσθέσεων (σύμφωνα με το διάταγμα περί Ορθοπεδικής και άλλες συσκευές του Ταμείου Ασφάλισης Υγείας της Κροατίας).
¹⁴ RO: Προμήθεια ορθοπεδικών προϊόντων και προθέσεων κάθε είδους και τα εξαρτήματά τους, με εξαίρεση των οδοντικών προσθέσεων
¹⁵ LT: συντελεστής Φ.Π.Α 9% ισχύει για τις δημόσιες υπηρεσίες μεταφοράς επιβατών σε τακτικές γραμμές.
¹⁶ MT: Μεταφορά επιβατών από τα Προγραμματισμένα δημόσια λεωφορεία. Λοιπές μεταφορές επιβατών, π.χ. μια υπηρεσία ταξί, επιβαρύνονται με 18%.

- ¹⁷ LV: Μεταφορά μαθητών από μεταφορείς που είναι αδειοδοτημένοι ειδικά για το λόγο αυτό.
- ¹⁸ HR: Βιβλία επαγγελματικού, επιστημονικού, καλλιτεχνικού, πολιτιστικού και εκπαιδευτικού περιεχομένου. Εγχειρίδια για την παιδαγωγική, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- ¹⁹ FR: Βιβλία που έχουν πορνογραφικό θέμα ή τα οποία θα μπορούσαν να υποκινήσουν βία
- ²⁰ IT: Βιβλία σε γραφή Braille και σε κασέτες ή άλλα μαγνητικά υποστήριξη για τυφλούς ή άτομα με προβλήματα όρασης.
- ²¹ SE: μειωμένος συντελεστής Φ.Π.Α του 6% ισχύει και για τα αγαθά που καθιστούν διαθέσιμες πληροφορίες για τα άτομα με Αναπηρίες ανάγνωση μέσω της νοηματικής γλώσσας ή Braille.
- ²² UK: Μηδενικός συντελεστής για τις προμήθειες των βιβλίων για τυφλούς και ατόμων με ειδικές ανάγκες, αλλά μόνο όταν παρέχονται σε φιλανθρωπικά ιδρύματα
- ²³ EE: Εφημερίδες και περιοδικά που περιέχουν κυρίως ιδιωτικές διαφημίσεις ή ερωτικό / πορνογραφικό υλικό επιβαρύνονται με 20%.
- ²⁴ HR: Καθημερινές εφημερίδες δημοσιεύονται αν το πληροφοριακό περιεχόμενο περιλαμβάνει τουλάχιστον 25000 λέξεις ανά έκδοση (εξαιρουμένων των εφημερίδων με περισσότερο από το 50% του περιεχομένου που χρησιμοποιείται για τη διαφήμιση).
- ²⁵ FI: Εφημερίδες και περιοδικά με την προϋπόθεση ότι τα προϊόντα αυτά πωλούνται με συνδρομή για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ενός μήνα.
- ²⁶ HR: Εφημερίδες, πλην των ημερήσιων εφημερίδων στις οποίες δημοσιεύεται ενημερωτικό περιεχόμενο το οποίο περιλαμβάνει τουλάχιστον 25000 λέξεις ανά έκδοση, εκτός αν χρησιμοποιείται περισσότερο από το 50% του περιεχομένου για διαφήμιση.
- ²⁷ EE: Εφημερίδες και περιοδικά που περιέχουν κυρίως ιδιωτικές διαφημίσεις ή ερωτικό / πορνογραφικό υλικό επιβαρύνονται με 20%.
- ²⁸ HR: Μόνο επιστημονικά περιοδικά.
- ²⁹ HR: Περιοδικά πλην των επιστημονικών περιοδικών, εκτός εάν χρησιμοποιείται περισσότερο από το 50% του περιεχομένου για διαφήμιση.
- ³⁰ ES: Παρέχεται από οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή από άλλους οργανισμούς αναγνωρισμένους ως φιλανθρωπικούς από το οικείο κράτος μέλος.
- ³¹ HR: Είσοδος στον κινηματογράφο (προβολές ταινιών).
- ³² HR: Τα εισιτήρια για τις συναυλίες.
- ³³ LT: Παρέχεται από μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα.
- ³⁴ EL: Μόνο για το θέατρο.
- ³⁵ LV: Είσοδος στον κινηματογράφο (προβολές ταινιών).
- ³⁶ FR: Πάρκα ψυχαγωγίας που δεν απεικονίζουν κανένα πολιτιστικό θέμα υπόκεινται στον κανονικό συντελεστή του 20%.
- ³⁷ CZ: Απαλλάσσονται Δημόσιες ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, με εξαίρεση εκείνες που έχουν εμπορικό χαρακτήρα.
- ³⁸ HR: Απαλλάσσονται Δημόσιες ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, με εξαίρεση εκείνες που έχουν εμπορικό χαρακτήρα.
- ³⁹ EL: Εξαιρούνται οι υπηρεσίες που παρέχονται από δημόσια ραδιοφωνία και δημόσια τηλεόραση.
- ⁴⁰ HU: Εξαιρούνται οι υπηρεσίες που παρέχονται από δημόσια ραδιοφωνία και τηλεόραση.
- ⁴¹ PL: Υπηρεσίες που συνδέονται με βιντεοταινίες και με όλες τις ταινίες διαφήμισης και προώθησης, καθώς και η λειτουργία των οργανισμών πληροφοριών.
- ⁴² SK: Απαλλάσσονται δημόσιες ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, με εξαίρεση εκείνες που έχουν εμπορικό χαρακτήρα.
- ⁴³ HU: Εξαιρούνται οι υπηρεσίες που παρέχονται από τη δημόσια ραδιοφωνία και τηλεόραση.
- ⁴⁴ SI: Δημόσιες ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, με εξαίρεση εκείνες που έχουν εμπορικό χαρακτήρα, απαλλάσσονται.

Εφαρμογή των Μειωμένων Συντελεστών Φ.Π.Α από τα Κράτη- Μέλη στις κατηγορίες Αγαθών και Υπηρεσιών που Αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2006/112/ΕΚ

- ⁴⁵ SK: Απαλλάσσονται οι δημόσιες ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, με εξαίρεση εκείνες που έχουν εμπορικό χαρακτήρα.
- ⁴⁶ HR: Εάν το εισόδημα που αποκτήθηκε το προηγούμενο οικονομικό έτος από αυτοαπασχολούμενους καλλιτέχνες, συνθέτες κ.λπ. ήταν πάνω από 230.000 ΚΝ.
- ⁴⁷ FI: Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που συλλέγονται από Οργανισμούς Πνευματικής Ιδιοκτησίας.
- ⁴⁸ BE: Υπό τον όρο ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις.
- ⁴⁹ LU: Σπίτια που χρησιμοποιούνται ως κύρια κατοικία.
- ⁵⁰ BE: 6% για την ανακαίνιση και επισκευή ιδιωτικών κατοικιών άνω των 5 ετών.
- ⁵¹ EL: Μόνο για παλιές ιδιωτικές κατοικίες.
- ⁵² ES: Οπτοπλινθοδομών για την επισκευή ιδιωτικών κατοικιών.
- ⁵³ FR: Ανακαίνιση και επισκευή ιδιωτικών κατοικιών που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 2 χρόνια από την κατασκευή τους.
- ⁵⁴ NL: Εργασίες Ζωγραφικής και γύψωσης για την ανακαίνιση και επισκευή ιδιωτικών κατοικιών άνω των 15 ετών. Εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή Φ.Π.Α 6% για την ανοικοδόμηση, την ανακαίνιση και επισκευή ιδιοκατοίκησης από 1.3.2013 μέχρι 01.03.2014.
- ⁵⁵ UK: Μόνο για τη Νήσο του Μαν.
- ⁵⁶ BE: Όλα τα ποτά εξαιρούνται.
- ⁵⁷ FR: Αλκοολούχα ποτά υπόκεινται στον κανονικό συντελεστή.
- ⁵⁸ IE: Όλα τα ποτά εξαιρούνται.
- ⁵⁹ IE: Υπηρεσίες εστίασης που παρέχονται στους ασθενείς σε ένα νοσοκομείο ή σε μαθητές στο σχολείο τους.
- ⁶⁰ LU: Αλκοολούχα ποτά υπόκεινται στον κανονικό συντελεστή.
- ⁶¹ NL: Αλκοολούχα ποτά υπόκεινται στον κανονικό συντελεστή.
- ⁶² AT: 0% στα τρόφιμα, 10% για το γάλα και σοκολάτα, 20% για τον καφέ, το τσάι και άλλα οιοπνευματώδη ή όχι αλκοολούχα ποτά.
- ⁶³ PL: Αλκοολούχα ποτά υπόκεινται στον κανονικό συντελεστή.
- ⁶⁴ SI: Συντελεστής Φ.Π.Α 9,5% ισχύει και για την προετοιμασία των γευμάτων.
- ⁶⁵ SI: Κοινωνικές υπηρεσίες ασφάλειας που παρέχονται ως δημόσια υπηρεσία ή από άλλες μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, θεωρούνται ότι είναι φιλανθρωπικές, οργανώσεις ατόμων με ειδικές ανάγκες ή οργανώσεις αυτοβοήθειας, εξαιρούνται.
- ⁶⁶ IE: Η οδοντιατρική περίθαλψη εξαιρείται.
- ⁶⁷ NL: Η συλλογή των οικιακών αποβλήτων και ο καθαρισμός του δρόμου είναι μια υπηρεσία που πραγματοποιείται από τις δημόσιες αρχές. Η εισφορά θα πρέπει να επιβάλλεται μόνο σε υπηρεσίες οι οποίες πραγματοποιούνται από ιδιωτική επιχείρηση η οποία καλείται από τις δημόσιες αρχές. Δεν θα υπάρξει καμία εισφορά που να επιβάλλεται σε βάρος των πολιτών.
- ⁶⁸ CZ: Καθαρισμός και αποστράγγιση των λυμάτων, συλλογή των οικιακών αποβλήτων.
- ⁶⁹ EL: Όταν οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται από τις δημόσιες αρχές.
- ⁷⁰ HU: Οι κοινωνικές υπηρεσίες, με εξαίρεση της κοινωνικής εστίασης.

Συντελεστές Φ.Π.Α εφαρμόσιμοι σε συγκεκριμένα Αγαθά και Υπηρεσίες Κρατών- Μελών της Ε.Ε

0 = Μηδενικός συντελεστής (απαλλαγή με επιστροφή του φόρου που καταβλήθηκε σε προηγούμενο στάδιο),

[ex] = απαλλαγή, [m] = “taxation on the margin”, [-] =εκτός πεδίου εφαρμογής

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Συντελεστές ΦΠΑ εφαρμόσιμοι σε συγκεκριμένα Αγαθά και Υπηρεσίες Κρατών – Μελών

Αγαθά και Υπηρεσίες	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	HR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
Ποτά																												
<i>Οινοπνευματώδη</i>	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
<i>Κρασί</i>	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	14	27	18	21	20 12	23	13	24	22	20	24	25	20
<i>Μπύρα</i>	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
<i>Μεταλλικό νερό</i>	6	20	15	25	19	20	13	10	5,5	25	23	22	19	21	21	3	27	18	6	20	23	13	24	9,5	20	14	12	20
<i>Λεμονάδα</i>	6	20	15	25	19	20	13	10	5,5	25	23	22	5	21	21	3	27	18	6	20	23	23	24	9,5	20	14	12	20
<i>Χυμοί Φρούτων</i>	6	20	15	25	19	20	13	10	5,5	25	23	22	5	21	21	3	27	18	6	20	8	6	24	9,5	20	14	12	20
Ένδυση																												
<i>Ενήλικες</i>	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
<i>Παιδιά</i>	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	0	22	19	21	21	3	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	0
Υπόδηση																												
<i>Ενήλικες</i>	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
<i>Παιδιά</i>	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	0	22	19	21	21	3	27	18	21	20	8	23	24	22	20	24	25	0
Καπνός	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Hifi-Video	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
CD/ CD ROM	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25 6 ¹	20
Οικιακές Ηλεκτρικές Συσκευές	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Γούνες	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Κοσμήματα	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Ενεργειακά Προϊόντα																												
<i>Φυσικό Αέριο</i>	21	20	21	25	19	20	13	21	20 5,5	25	13,5 2	10	19	21	21	8	27	[-] 18 ³	21	20	23	23	24	22	20	24	25	5
<i>Ηλεκτρισμός</i>	6 21	20	21	25	19	20	13	21	20 5,5	25	13,5 2	10	19	21	21	8	27	5	21	20	23	23	24	22	20	24	25	5
<i>Τηλεθέρμανση</i>	21	20	21	25	19	20	13	21	5,5	25	13,5	22	19	12	9	14	5	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20

Συντελεστές Φ.Π.Α εφαρμόσιμοι σε συγκεκριμένα Αγαθά και Υπηρεσίες Κρατών- Μελών της Ε.Ε

0 = Μηδενικός συντελεστής (απαλλαγή με επιστροφή του φόρου που καταβλήθηκε σε προηγούμενο στάδιο),

[ex] = απαλλαγή, [m] = “taxation on the margin”, [-] =εκτός πεδίου εφαρμογής

Αγαθά και Υπηρεσίες	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	HR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
Καυσόξυλα	6	20	15	25	7	20	13	21	10	25	13,52	10	19	21	21	8	27	18	21	10	8	23	24	22	20	24	25	20
Ξυλεία για βιομηχανική χρήση	21	20	21	25	7 19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	10 20	23	23	24	22	20	24	25	20
Τηλεπικοινωνιακές Υπηρεσίες																												
Τηλέφωνο / Φαξ / Τέλεξ / κλπ.	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Συνδρομητική/Καλωδιακή Τηλεόραση	21	20	[ex] ⁴ 21	25	19	20	13	21	10	[ex] ⁵ 25	23	22	19	21	21	3 17	27	18	21	10	8 23	23	24 [ex] ⁶	22	20 [ex]	24	25	20
Άδειες Τηλεόρασης	[-]	20	[ex] ⁴ 21	25	[ex]	20	[ex]	21	2,1	N/A	[ex]	4	19	[-]	21	[ex]	27	[-]	[ex]	10	23	6	24	[ex] ⁷ 22	20 [ex]	10	[ex]	[ex]
Προϊόντα Πετρελαίου																												
Βενζίνη (αμόλυβδη)	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Πετρέλαιο ντίζελ	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	13 23	24	22	20	24	25	20
LPG	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	8	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20 5 ⁸
Πετρέλαιο Θέρμανσης	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	13,5 2	22	19	21	21	14	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	5
Λιπαντικά	21	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Μηχανοκίνητα Οχήματα	21 6 ⁹ [m]	20	21	25	19	20	23	21	20	25	23	22 4 ¹⁰ [m]	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Επιβατικά																												
Εγχώριες Μεταφορές																												
Αέρας	6	20	15 ¹¹ 21	[ex]	19	20	13	10	10	25	[ex]	10	19	12	21	3	27	0	21	10	8	6	24	9,5	20	10	6	0
Θάλασσα	6	20	N/A	[ex]	19 7 [-]	20	13	10	10	25	[ex]	10	9	12	21	N/A	N/A	0	6	N/A	8	6	24	9,5	N/A	10	6	0
Εσωτερικές Πλωτές Μεταφορές	6	20	15 ¹¹ 21	[ex]	19 7	20	13	10	10	N/A	[ex]	10	19	12	21	3	27	N/A	6	10	8	6	24	9,5	20	10	6	0
Σιδηρόδρομοι	6	20	15 ¹¹ 21	[ex]	19 7	20	13	10	10	25	[ex]	10 [ex]	N/A	12	21	3	27	N/A	6	10	8	6	24	9,5	20	10	6	0

Συντελεστές Φ.Π.Α εφαρμόσιμοι σε συγκεκριμένα Αγαθά και Υπηρεσίες Κρατών- Μελών της Ε.Ε

0 = Μηδενικός συντελεστής (απαλλαγή με επιστροφή του φόρου που καταβλήθηκε σε προηγούμενο στάδιο),

[ex] = απαλλαγή, [m] = “taxation on the margin”, [-] =εκτός πεδίου εφαρμογής

Αγαθά και Υπηρεσίες	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	HR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
Δρόμοι	6	20	15 ¹¹ 21	[ex] 25	19 7	20	13	10	10	25	[ex]	10 [ex]	5 9 19	12	21	3	27	0 18	6	10	8	6	24	9,5	20	10	6	0
Ενδοκοινοτικές και Διεθνείς Μεταφορές:																												
Αέρας	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Θάλασσα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N/A	N/A	0	0	N/A/	0	0	0	0	N/A	0	0	0
Εσωτερικών Πλωτών Μεταφορών	6	0	0		7 0	0	13	10	10	N/A		0	N/A	0	0	0	0	N/A	6	20	0	0	0	N/A	0	0	0	0
Σιδηρόδρομοι	6	0	0	0	19 7	0	13	10	0	25	0	0	N/A	0	0	0	0	N/A	6	20	0	0	0	0	0	0	0	0
Δρόμοι	6	0	0	0	19 7	0	13	10	10 [ex]	25	0	0	0	0	0	0	0	N/A	6	20	8	0	0	9,5	0	0	0	0
Ξενοδοχεία	6	9	15	25	7	9	6,5	10	10	13	9	10	9	21	21	3	18	7	6	10	8	6	24	9,5	20	10	12	20
Take away	6	20	15	25	7	20	13	10	10	13	13,5	10	5 ¹²	21	21	3	18 27	18	6	10 ¹³	8	23	24	22 9,5 ¹⁴	20	14	12	0 20 ¹⁵
Μπαρ και Καφέ																												
Μπαρ και Καφέ	21	20	21	25	19	20	13	10	10 ¹⁶	13 ¹⁷ 25	13,5	10	19	21	21	3	27	18	6	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Νυχτερινά Κέντρα	21	20	21	25	19	20	23	10	10 ¹⁶	13 ¹⁷ 25	23	22	19	21	21	3	27	18	6	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Αλκοολούχα Ποτά	21	20	21	25	19	20	23	10	20	13 ¹⁷ 25	23	10	19	21	21	3	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Κομμένα Άνθη και Φυτά																												
Διακοσμητική Χρήση	6	20	15	25	7	20	13	21	5,5	25	13,5	10	19	21	21	8	27	18	6 21	10	8	23	24	9,5	20	24	25	20
Παραγωγή Τροφίμων	6	20	15	25	7	20	13	10	5,5	25	0	10	5	21	21	3	27	18	6	10	8	6	24	9,5	20	14	25	0
Ακίνητη Περιουσία																												
Κοινωνική Στέγαση (κατηγορία 10 / Πα- ράρτημα III)	6 12	20	15	25	19	20	13	4 10	5,5 20	25	13,5	4 10	19	21	21	3 ¹⁸ 17	27	[ex]	21	20	8	[ex] 6	5	9,5	20	24	25 [ex]	20 0

Συντελεστές Φ.Π.Α εφαρμόσιμοι σε συγκεκριμένα Αγαθά και Υπηρεσίες Κρατών- Μελών της Ε.Ε

0 = Μηδενικός συντελεστής (απαλλαγή με επιστροφή του φόρου που καταβλήθηκε σε προηγούμενο στάδιο),

[ex] = απαλλαγή, [m] = “taxation on the margin”, [-] = εκτός πεδίου εφαρμογής

Αγαθά και Υπηρεσίες	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	HR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
Ανακαίνιση και επισκευή (κατηγορία 10α / Παράρτημα III)	6 ¹⁹ 21	20	15	25	19	20	13 ²⁰	10 ²¹	5,5 10 ²² 20	25	13,5 ²	10	5	21	21	3 ²³ 17	27	18	6 ²⁴ 21	20	8 23	6 23	24	9,5	20	24	25	20 5 ²⁵
Οικοδομήσιμη γη	[ex]	20	21	25	[ex]	20	[ex]	21	20	[ex] ²⁶	[ex] 13,5 ²⁷	22	[ex]	[ex]	21	[ex]	27	[ex]	21	[ex]	23	[ex]	24	22	20 [ex] ²⁸	[ex]	[ex]	[ex] 20
Προμήθειες Νέων Κτιρίων	21	20	21	25	[ex]	20	23	10 21	20	[ex] ²⁶	13,5 ²	4 ²⁹ 10 22	19	21 ³⁰	21	[ex]	27	[ex]	21	[ex] 20	23	[ex]	24	22 ³¹ 9,5 ³²	20	[ex]	[ex]	0 20
Εργασίες Κατασκευής Νέων Κτιρίων	6 12 21	20	21	25	19	20	23	4 10	20	25	13,5 ²	4 ²⁹ 10	19	21	21	3 ¹⁸ 17	27	18	21	20	23	6 23	24	22 ³¹ 9,5 ³³	20	24	25	20 0
Ταξιδιωτικά Γραφεία	21 [m]	20 [m]	21 [m]	25 [m]	19 [m]	20 [m]	23 [m]	21 [m]	20 [m]	25 [m]	23 [m]	22 [m]	19 [m]	21 [m]	21 [m]	17 [m]	27 [m]	18 [m]	[ex]	20 [m]	23 [m]	23 [m]	24 [m]	22 [m]	20 [m]	24 [m]	25 [m]	20 [m]
Γεωργικές Εισροές																												
Φυτοφάρμακα και Υλικά Φυτοπροστασίας	12 ³⁴ 21	20	21	25	19	20	13	10	10 20	25	23	22	5	21	21	17	27	18	21	20	8	6	24	9,5	20	24	25	20
Λιπάσματα	12 ³⁴ 21	20	21	25	19 ³⁵	20	13	10	10 20	25	0 ³⁶ 23	4 ³⁷	5	21	21	3 ³⁸	27	18	21	10 ³⁹ 20	8	6	24	9,5	20	24	25	20
Επεξεργασία των αποβλήτων και των λυμάτων	21	20	15 21 ⁴⁰	25	[-] 19	20	13	10	10 20	25	[-] 13,5	10 22	5	21	21	3	27	18	21	10	8	23 6	24	9,5	20	24	25	20 0
Συλλογή Οικιακών Απορριμμάτων	21	20	15	25	[-] 19	20	13	10	20	25	[-] 13,5	10	5 [-]	22	21	3	27	18	[-] 21 ⁴¹	10	8	[-] 6	24	9,5	20	24	25	20
Ρυθμίσεις για τη Φορολόγηση του Χρυσού																												
Πλινθώματα και Ράβδοι	[ex] 21	20	[ex], 21	[ex]	[ex], 19	[ex], 20	[ex]	[ex] 0 21	[ex], 20	[ex], 25	[ex], 23	[ex] 22	[ex]	[ex] ⁴² 21	[ex], 21	[ex] 17	[ex] 27	0	21	[ex]	[ex] 23	[ex], 23	[ex]	22	[ex]	24, 0	[ex] 25	20 0
Κέρματα (νόμισμα)	[ex] 21	20	[ex], 21	[ex]	19 7 [ex]	[ex]	[ex]	[ex] 0 21	[ex], 20	[ex], 25	[ex]	[ex], 22	[ex]	[ex] ⁴² , 21	[ex] , 21	[ex] 17	[ex], 27	[ex]	0	[ex], 20	[ex], 23	[ex], 23	24	[ex]	[ex]	24, 0	[ex], 25	20, 0
Κοσμήματα, μετάλλια, εργαλεία	21	20	21	25	19 7	20	23	21	20	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Υπηρεσίες που Παρέχονται από Δικηγόρους	21 ⁴³	20	21	25	19	20	23	21	20 5,5 ⁴⁴	25	23	22	19	21	21	17	27	18	21	20	23	23 6 ⁴⁵	24	22	20	24	25	20

Συντελεστές Φ.Π.Α εφαρμόσιμοι σε συγκεκριμένα Αγαθά και Υπηρεσίες Κρατών- Μελών της Ε.Ε

0 = Μηδενικός συντελεστής (απαλλαγή με επιστροφή του φόρου που καταβλήθηκε σε προηγούμενο στάδιο),

[ex] = απαλλαγή, [m] = “taxation on the margin”, [-] =εκτός πεδίου εφαρμογής

Αγαθά και Υπηρεσίες	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	HR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
Φορολόγηση Έργων τέχνης, Συλλεκτικών Αντικειμένων και Αντικιών																												
Έργα Τέχνης, Αντικείμενα και Αντίκες Συλλέκτη	21 [m]	20	21 [m]	25 ⁴⁶	19 [m]	20	23	21	20 [m]	25 [m]	13,5 ⁴⁷ 23	22	19 [m]	21	21	17	27 [m]	5	21	20 [m]	23	23	24	22 [m]	20 [m]	24 [m]	25	20
Συντελεστές στις Εισαγωγές (Article 103 της Οδηγίας 2006/112/EC)	6	20	15	25 ⁴⁶	7 ⁴⁷ 19	20	13	10	5,5	25	13,5	10 ⁴⁸	5 ⁴⁹	21	21	8	27	5	6	10	8	6 ²³⁵⁰	24	9,5	20	10 24	12	5
Προμήθειες από τους δημιουργούς και περιστασιακές πωλήσεις (άρθρο 103 (2) της Οδηγίας 2006/112 / ΕΚ)	6	20	21	25 ⁴	7 ⁴⁷ 19	20	13	10	10	N/A	13,5	10 ⁴⁹	N/A	21	21	8	27 [-] ⁵¹	5	6	10	8	6	24	9,5	20	10	12	20
Ηλεκτρονικά Βιβλία (προσφορά του ψηφιακού περιεχομένου των βιβλίων μέσω του διαδικτύου ή ενός ηλεκτρονικού δικτύου)	21	20	21	25	19	20	23	21	5,5	25	23	4	19	21	21	3	27	18	21	20	23	23	24	22	20	24	25	20
Πηγή: European Commission, Taxud.c.1 (2015), “VAT Rates Applied in the Member States of the European Union”																												

¹ SE: CDs που αναπαράγουν τον ήχο του περιεχομένου που βρίσκεται σε έντυπη μορφή (π.χ. ενός βιβλίου).

² IE: Συντελεστές στάθμευσης αυτοκινήτων.

³ MT: Αν παρέχονται από Δημόσια Αρχή: εκτός πλαισίου αναφοράς, σε κυλίνδρους: 18%.

⁴ CZ: Σε Δημόσιες ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, με εξαίρεση εκείνες που έχουν εμπορικό χαρακτήρα.

⁵ HR: Σε Δημόσιες ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, με εξαίρεση εκείνες που έχουν εμπορικό χαρακτήρα.

⁶ RO: Σε Δημόσιες ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, με εξαίρεση εκείνες που έχουν εμπορικό χαρακτήρα.

⁷ SI: Σε Δημόσιες ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, με εξαίρεση εκείνες που έχουν εμπορικό χαρακτήρα.

⁸ UK: Για την οικιακή θέρμανση και για παραδόσεις λιγότερο από 2.300 λίτρα.

⁹ BE: Invalid cars.

¹⁰ IT: 4% για τα οχήματα ατόμων με ειδικές ανάγκες, το καθεστώς ισχύει για τα μεταχειρισμένα αυτοκίνητα .

¹¹ CZ: 15% ισχύει μόνο για τακτική συγκοινωνία.

Συντελεστές Φ.Π.Α εφαρμόσιμοι σε συγκεκριμένα Αγαθά και Υπηρεσίες Κρατών- Μελών της Ε.Ε
0 = Μηδενικός συντελεστής (απαλλαγή με επιστροφή του φόρου που καταβλήθηκε σε προηγούμενο στάδιο),
[ex] = απαλλαγή, [m] = “taxation on the margin”, [-] =εκτός πεδίου εφαρμογής

- ¹² CY: Συντελεστής Φ.Π.Α 9% εφαρμόζεται στις υπηρεσίες εστίασης και άλλες υπηρεσίες εστίασης, με την εξαίρεση των αλκοολούχων ποτών, μπύρας και κρασιού, τα οποία φορολογούνται με συντελεστή 19%.
- ¹³ AT: 10% στα τρόφιμα, 10% στο γάλα και τη σοκολάτα, 20 % για τον καφέ, το τσάι και άλλα αλκοολούχα ή όχι ποτά.
- ¹⁴ SI: Συντελεστής Φ.Π.Α 9,5% ισχύει για την προετοιμασία των γευμάτων.
- ¹⁵ UK: 20% αν αγοραστεί σε χώρους εστίασης, 0% αν αγοράσει αλλού.
- ¹⁶ FR: Προμήθειες αλκοολούχων ποτών υπόκεινται στον κανονικό συντελεστή του 20%.
- ¹⁷ HR: Μόνο για το σερβίρισμα του κρασιού και μπύρας.
- ¹⁸ LU: Σπίτια που χρησιμοποιούνται ως κύρια κατοικία.
- ¹⁹ BE: Ανακαίνιση και επισκευή ιδιωτικών κατοικιών άνω των 5 ετών.
- ²⁰ EL: Για παλαιές ιδιωτικές κατοικίες.
- ²¹ ES: Οπτοπλινθοδομών για την επισκευή ιδιωτικών κατοικιών.
- ²² FR: Ανακαίνιση και επισκευή ιδιωτικών κατοικιών που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 2 χρόνια.
- ²³ LU: Μόνο ουσιαστικές εργασίες σε οικία που έχει κατασκευαστεί πάνω από 20 χρόνια πριν από την έναρξη των εργασιών.
- ²⁴ NL: Εργασίες ζωγραφικής και γύψωσης για την ανακαίνιση και επισκευή ιδιωτικών κατοικιών άνω των 15 ετών.
- ²⁵ UK: για τη Νήσο του Μαν.
- ²⁶ HR: απαλλάσσονται από τον Φ.Π.Α η αγορά των κτιρίων και της γης στην οποία τα κτίρια βρίσκονται, καθώς και η αγορά γης προς οικοδόμηση από υποκείμενο στον φόρο ιδιώτη.
- ²⁷ IE: Οικόπεδο που είναι υπό ανάπτυξη.
- ²⁸ SK: Αν οικοδομήσιμα οικόπεδα παρέχονται μαζί με την κατασκευή, η οποία απαλλάσσεται από τον Φ.Π.Α.
- ²⁹ IT: 4% μόνο για τη πρώτη κατοικία.
- ³⁰ LV: Για την πρώτη παράδοση του νέου κτιρίου.
- ³¹ SL: Προμήθεια εργασιών κατασκευής και συντήρησης κατοικιών οι οποίες δεν παρέχονται ως μέρος κοινωνικής πολιτικής, προμήθεια και κατασκευή έργου στα μη οικιστικά κτίρια.
- ³² SL: κατασκευή νέων κατοικιών ως εφαρμογή κοινωνικής πολιτικής.
- ³³ SL: Κατασκευή, ανακαίνιση και μετασκευή κατοικιών στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής, ανακαίνιση και επισκευή ιδιωτικών νοικοκυριών.
- ³⁴ BE: Μειωμένος συντελεστής του 12% μόνο για φυτο-φαρμακευτικά προϊόντα που αναγνωρίζονται από το Υπουργείο Γεωργίας.
- ³⁵ DE: Μειωμένος συντελεστής 7% για βιολογικά (όχι χημικά) λιπάσματα.
- ³⁶ IE: 0% για παραδόσεις ορισμένων λιπασμάτων βάρους όχι λιγότερο από 10 κιλά.
- ³⁷ IT: Μειωμένος συντελεστής 4% επί των οργανισμών που χρησιμοποιούνται στη βιολογική γεωργία.
- ³⁸ LU: Μειωμένος συντελεστής 15% επί των φυτο-φαρμακευτικών προϊόντων υπό τον κωδικό TARIC 38.08 , ενώ ισχύει ο εξαιρετικά μειωμένος συντελεστής 3% για λιπάσματα με κωδικούς TARIC 31.01 – 31.05.

Συντελεστές Φ.Π.Α εφαρμόσιμοι σε συγκεκριμένα Αγαθά και Υπηρεσίες Κρατών- Μελών της Ε.Ε

0 = Μηδενικός συντελεστής (απαλλαγή με επιστροφή του φόρου που καταβλήθηκε σε προηγούμενο στάδιο),

[ex] = απαλλαγή, [m] = “taxation on the margin”, [-] =εκτός πεδίου εφαρμογής

- ³⁹ AT: Μειωμένος συντελεστής του 10% εφαρμόζεται σε ζωικά ή φυτικά λιπάσματα (εκτός γκουανό), έστω και αναμειγμένα μεταξύ τους (αλλά χωρίς να έχουν υποστεί χημική επεξεργασία).
- ⁴⁰ CZ: Μειωμένος συντελεστής του 15% ισχύει για τον καθαρισμό και την αποστράγγιση των υγρών αποβλήτων.
- ⁴¹ NL: Εάν η συλλογή αφορά τα βιομηχανικά απόβλητα, τόσο ιδιωτικές επιχειρήσεις και οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να χρεώνουν συντελεστή 19%.
- ⁴² LV: Προμήθειες προς την Τράπεζα της Λετονίας.
- ⁴³ BE: Οι συμβολαιογράφοι υπόκεινται σε 21% από 1.1.2014.
- ⁴⁴ FR: Προμήθειες στο πλαίσιο της νομικής συνδρομής ή τον διορισμό δικηγόρου αυτεπαγγέλτως.
- ⁴⁵ PT: Προμήθειες στο πλαίσιο της νομικής συνδρομής ή τον διορισμό δικηγόρου αυτεπαγγέλτως, προμήθειες που αφορούν το εργατικό δικαίο.
- ⁴⁶ DK: Όσον αφορά το άρθρο 123, η Δανία θα μειώσει τη βάση επιβολής του φόρου στο 20% στο οποίο εφαρμόζεται ο συντελεστής 25% , με αποτέλεσμα ένα πραγματικό συντελεστή 5% για τις εισαγωγές έργων τέχνης και αντικών. Ομοίως, η βάση επιβολής του φόρου για τις παραδόσεις από τους δημιουργούς μειώνεται κατά 20% στην οποία εφαρμόζεται ο συντελεστής 25%, με αποτέλεσμα να ισχύει ένας πραγματικός συντελεστής 5%.
- ⁴⁷ IE: συντελεστής 13,5% αφορά έργα τέχνης και αντίκες .
- ⁴⁸ IT: « Περιστασιακές πωλήσεις » φορολογούνται με τον κανονικό συντελεστή.
- ⁴⁹ CY: Εισαγωγές αγαθών αρχαιολογικής αξίας, κωδικός ΣΟ 9706 00 00.
- ⁵⁰ PT: Ο μειωμένος συντελεστής εφαρμόζεται μόνο σε έργα τέχνης. Στις Αζόρες, ο κανονικός συντελεστής είναι 18% και ο μειωμένος συντελεστής είναι 5% . Στη Μαδέρα, ο κανονικός συντελεστής είναι 22% και ο μειωμένος συντελεστής είναι 5% .
- ⁵¹ HU : Σε περιστασιακή βάση.

2.1 Περιπτώσεις Εφαρμογής του Μηδενικού Συντελεστή Φ.Π.Α στη Κατανάλωση όπως Καταγράφεται στη Νομοθεσία των κρατών-μελών της ΕΕ (Άρθρο VIII, Κεφάλαιο 4 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2006/112/EC)

Βέλγιο

- Πώληση ημερήσιων και εβδομαδιαίων εφημερίδων γενικών πληροφοριών.
- Πώληση ορισμένων ανακτώμενων υλικών και υποπροϊόντων.

Δανία

- Πώληση εφημερίδων που δημοσιεύονται συνήθως περισσότερο από μια φορά το μήνα.

Ιρλανδία

- Πώληση βιβλίων και φυλλαδίων (εκτός εφημερίδων, περιοδικών, καταλόγων, ημερολογίων, κ.λπ.).
- Πώληση τροφίμων και ποτών που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο (με εξαίρεση ορισμένα προϊόντα όπως τα αλκοολούχα ποτά, τα ποτά που παρασκευάζονται, παγωτά και είδη ζαχαροπλαστικής).
- Είδη σπόρων, φυτών, δέντρων, κ.λπ. που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων.
- Πώληση ορισμένων λιπασμάτων σε ποσότητα όχι λιγότερο από 10 κιλά.
- Πώληση ζωοτροφών (εξαιρουμένων των τροφών για κατοικίδια).
- Πώληση χορηγούμενων από το στόματος φαρμάκων που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση.
- Πώληση χορηγούμενων από το στόματος φαρμάκων για τη διατροφή των ζώων (εκτός από εκείνων για τα κατοικίδια).
- Πώληση ορισμένων ειδών για την γυναικεία υγιεινή.
- Είδη ιατρικού εξοπλισμού, όπως αναπηρικά καροτσάκια, πατερίτσες, ορθοπεδικές συσκευές και άλλα τεχνητά μέρη του σώματος (εκτός από ψεύτικα δόντια).
- Πώληση ειδών ένδυσης και υπόδησης για παιδιά κάτω από την ηλικία των δέκα ετών, με μέσο μέγεθος (εξαιρουμένων των ενδυμάτων από γούνα ή δέρμα και τα είδη ένδυσης και υπόδησης που δεν αναφέρουν μέγεθος ή ηλικία).
- Πώληση κεριού (απλό, λευκό και μη διακοσμημένο).
- Ορισμένες υπηρεσίες που παρέχονται από τους Επιτρόπους της Irish Lights.

Ιταλία

- Πώληση γης που δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως οικόπεδο.

Μάλτα

- Πωλήσεις τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση, εκτός από τις πωλήσεις των προμαγειρεμένων φαγητών και ορισμένων επεξεργασμένων προϊόντων, όπως παγωτά,

σοκολάτες, κατασκευασμένα ποτά ή αναψυκτικά που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης, καθώς και τροφές για κατοικίδια ζώα.

- Πωλήσεις σπόρων ή άλλων μέσων αναπαραγωγής των φυτών που κατατάσσονται σύμφωνα με την παραπάνω παράγραφο.
- Πωλήσεις ζώντων ζώων που χρησιμοποιούνται γενικά ή παράγουν τρόφιμα για ανθρώπινη κατανάλωση.
- Πώληση νερού από δημόσια αρχή, εκτός από το νερό για τις επιχειρήσεις, αποσταγμένο ή μεταλλικό νερό.
- Πώληση των φαρμακευτικών προϊόντων, φαρμάκων μόνο όταν συνταγογραφούνται.
- Πώληση ιατρικού ή χειρουργικού εξοπλισμού σε νοσοκομεία ή ιδρύματα που έχουν εγκριθεί επίσημα για την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας ή σε ιδρύματα που εμπίπτουν εντός των προκαθορισμένων παραμέτρων .

Φινλανδία

- Υπηρεσίες εκτύπωσης για δημοσιεύσεις των μελών μη κερδοσκοπικών οργανισμών.

Σουηδία

- Υπηρεσίες που αφορούν στην παραγωγή (κυρίως υπηρεσίες εκτύπωσης) των συνδρομητικών περιοδικών και περιοδικών που εκδίδονται από μη - κερδοσκοπικούς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών που σχετίζονται με την εν λόγω παραγωγή, όπως οι υπηρεσίες διανομής.
- Φάρμακα τα οποία χορηγούνται κατόπιν συνταγής ή πωλούνται στα νοσοκομεία ή εισάγονται στη χώρα με σκοπό να παρέχονται με ιατρική συνταγή ή να πωλούνται σε νοσοκομεία.

Ηνωμένο Βασίλειο

- Πώληση βιβλίων, εφημερίδων, περιοδικών, παρτιτούρες, χάρτες, κ.λπ.
- Πώληση τροφίμων για κατανάλωση από τον άνθρωπο ή τα ζώα, με εξαίρεση τις πωλήσεις των προ - μαγειρεμένων φαγητών και ορισμένων άκρως μεταποιημένων προϊόντων, όπως παγωτά, σοκολάτες, κατασκευασμένα ποτά ή αναψυκτικά που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης και τροφών για κατοικίδια ζώα.
- Πώληση σπόρων ή άλλων μέσων αναπαραγωγής των φυτών που ταξινομούνται βάσει της ανωτέρω παραγράφου. Πωλήσεις ζώντων ζώων που χρησιμοποιούνται γενικά για την παραγωγή τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση. Πώληση νερού εκτός από το νερό για τις επιχειρήσεις, αποσταγμένο ή μεταλλικό νερό.
- Πώληση φαρμάκων μόνο όταν είναι συνταγογραφούμενα.
- Πώληση ιατρικών και χειρουργικών εργαλείων και βοηθημάτων μόνο σε άτομα με ειδικές ανάγκες (με εξαίρεση τα βοηθήματα ακοής, οδοντικών προσθέσεων, κ.λπ.).
- Πώληση παιδικών ειδών ένδυσης και υπόδησης.
- Κατασκευή κτιρίων για οικιστικούς σκοπούς, εγκεκριμένες μετατροπές σε διατηρητέα κτίρια. Πώληση ορισμένων υλικών από πρόσωπο που παρέχει τις ανωτέρω υπηρεσίες, εξαιρουμένων των εργασιών συντήρησης και επισκευής.
- Δωρεές για και από φιλανθρωπικές οργανώσεις αγαθών με σκοπό την πώλησή τους.
- Πώληση μαγνητικής ταινίας και καταγραφένων ταινιών κ.λπ. στο Βασιλικό Εθνικό Ινστιτούτο για Τυφλούς κ.λπ.

- Η μεταφορά των επιβατών με κάθε όχημα, πλοίο ή αεροσκάφος που μεταφέρει τουλάχιστον 12 επιβάτες ή από το Ταχυδρομείο ή από οποιαδήποτε άλλη προγραμματισμένη υπηρεσία.
- Η μεταφορά επιβατών ή εμπορευμάτων από ή προς ένα σημείο εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου.
- Πώληση ορισμένων τροχόσπιτων και κατοικιών.
- Πώληση μπουτών και κρανών για βιομηχανική χρήση.
- Πώληση κρανών μοτοσυκλετών και ποδηλάτων.
- Πώληση χαρτονομισμάτων.

2.2 Εφαρμογή του Φ.Π.Α σε Περιοχές κρατών-μελών της Ε.Ε με Ιδιαίτερα Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά

Δανία

Οι Νήσοι Φερόε και η Γροιλανδία δεν αποτελούν μέρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεπώς ο Φ.Π.Α (σύμφωνα με την Οδηγία 2006/112/ΕΚ) δεν εφαρμόζεται σε αυτά τα εδάφη.

Γερμανία

Για τους σκοπούς εφαρμογής του Φ.Π.Α, η χώρα εξαιρεί τη νήσο Heligoland και την περιοχή του Büsingen.

Ελλάδα

Για τους νομούς Λέσβου, Χίου, Σάμου, Δωδεκανήσου και Κυκλάδων και για τα νησιά του Αιγαίου Θάσος, τις Βόρειες Σποράδες, τη Σαμοθράκη και τη Σκύρος, οι συντελεστές του 6,5 % , 13 % και 23% έχουν μειωθεί κατά 30% σε 5% , 9% και 16 % αντίστοιχα. Αυτοί οι συντελεστές ισχύουν για τις εισαγωγές, τις ενδοκοινοτικές πωλήσεις, πωλήσεις αγαθών και παροχές υπηρεσιών, που πραγματοποιούνται ουσιαστικά στο σύνολο των νησιών αυτών από πρόσωπα εγκατεστημένα σε αυτά και οι πωλήσεις αγαθών από άλλες περιοχές της Ελλάδας σε πρόσωπα εγκατεστημένα σε αυτά τα νησιά. Ωστόσο, αυτό το προνομιακό καθεστώς δεν ισχύει για τα προϊόντα καπνού και τα μέσα μεταφοράς. Το Άγιον Όρος εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του Φ.Π.Α.

Ισπανία

Για τους σκοπούς εφαρμογής του Φ.Π.Α, η χώρα εξαιρεί τις Καναρίους Νήσους, τη Ceuta και τη Melilla.

Γαλλία

Ειδικοί συντελεστές ισχύουν για τη Κορσική και τις υπερπόντιες περιοχές (DOM):

α) Κορσική

0.90%: Ορισμένες θεατρικές παραστάσεις και θεάματα, οι πωλήσεις ζώντων ζώων σε άτομα που δεν υπόκειται σε φορολογία.

2.10%: Αγαθά που παρέχονται στην Κορσική για τα οποία ισχύουν οι μειωμένοι συντελεστές στην ηπειρωτική Γαλλία.

10%: Ορισμένες εργασίες σε ακίνητη ιδιοκτησία, γεωργικός εξοπλισμός και πωλήσεις αγαθών για επιτόπια κατανάλωση , η πώληση ηλεκτρισμού που παρέχεται σε χαμηλή τάση.

13%: Προϊόντα πετρελαίου.

Στη Κορσική εφαρμόζεται ο κανονικός συντελεστής 20% όπως και στην υπόλοιπη χώρα .

β) Υπερπόντιες περιοχές (DOM).

Στις υπερπόντιες περιοχές, εκτός της Γαλλικής Guiana ισχύει ένας μειωμένος συντελεστής 2,10 % και ένας κανονικός συντελεστής 8,5%.

γ) Πριγκιπάτο του Μονακό

Τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παρέχονται από ή προς το Πριγκιπάτο του Μονακό, θεωρείται ότι έχουν παρασχεθεί προς ή από τη Γαλλία.

Ιταλία

Τα ακόλουθα εδάφη εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Φ.Π.Α: Livigno , Campione d'Italia και τα χωρικά ύδατα της λίμνης του Λουγκάνο.

Κύπρος

Συναλλαγές οι οποίες αφορούν στις κυρίαρχες βάσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στις περιοχές Ακρωτήρι και Δεκέλεια αντιμετωπίζονται ως συναλλαγές από ή προς τη Κυπριακή Δημοκρατία.

Αυστρία

Ο ειδικός συντελεστής 19% ισχύει για τις περιοχές Jungholz και Mittelberg.

Πορτογαλία

Ειδικοί συντελεστές ισχύουν για Αζόρες και Μαδέρα:

α) Στις Αζόρες:

5%: μειωμένος συντελεστής

10%: μειωμένος συντελεστής/συντελεστής στάθμευσης

18%: κανονικός συντελεστής

β) Στη Μαδέρα:

5%: μειωμένος συντελεστής

12%: μειωμένος συντελεστής/ συντελεστής στάθμευσης οχημάτων

22%: κανονικός συντελεστής

Φινλανδία

Τα νησιά Åland εξαιρούνται από Φ.Π.Α.

Ηνωμένο Βασίλειο

Τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παρέχονται προς ή από τη Νήσο του Μαν θεωρείται ότι έχουν παρασχεθεί προς ή από το Ηνωμένο Βασίλειο.

3 Βιβλιογραφία – Πηγές

1. Ινστιτούτο Οικονομικών και Φορολογικών Μελετών, Μελέτη – Έκθεση: «Ειδικό Καθεστώς Φ.Π.Α των νησιών του Αιγαίου», Ιανουάριος 2013.
2. Επιστημάνσεις IOBE: Τα δεδομένα της Οικονομίας, «Τα ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής και η φοροδιαφυγή», 3 Σεπτεμβρίου 2015.
3. Επιστημάνσεις IOBE: Τα δεδομένα της Οικονομίας, «Χαρακτηριστικά, έσοδα και επιδράσεις του ΦΠΑ», 15 Μαΐου 2015.
4. Νόμος υπ' αριθ. 4336/2015, ΦΕΚ 94/14.8.2015. Συνταξιοδοτικές διατάξεις – Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης.
5. ΔΝΤ, Δ/νση Δημοσιονομικών Υποθέσεων, «Διασφάλιση Εσόδων και Ενθάρρυνση της Ανάπτυξης», Οκτώβριος 2011.
6. European Commission, "Tax Reforms in EU Member States 2015", Institutional Paper 008, September 2015.
7. European Commission, TAXUD/2012/DE/316, FWC No. TAXUD/2010/CC/104, "Study to quantify and analyze the VAT Gap in the EU-27 Member States".
8. European ECONOMY, Occasional Papers 114 | August 2012, "Improving tax governance in EU Member States: Criteria for successful policies".
9. The determinants of VAT revenue efficiency: recent evidence from Greece, Working Paper 181, Bank of Greece, May 2014.
10. Report from the Commission to the Council and the European Parliament, Seventh report under Article 12 of Regulation (EEC, Euratom) n° 1553/89 on VAT collection and control procedures, Brussels, 12.2.2014 COM(2014) 69 final.
11. Patterns of Reduced VAT Rates in the European Union, International VAT Monitor January/February 2012, *Fabrizio Borselli, Salvatore Chiri, and Ettore Romagnano*.
12. *European Commission, Taxud.c.1(2015) – EN, VAT Rates Applied in the Member States of the European Union.*